

Sunt Förfuift

2
2024

SlösO

Sverige Slösar fortsätter sin turné

Skattesnack

Därför vill hon avveckla Allmänna arvsfonden

Vårs skatter

Arbetsförmedlingen saknar kontroller

Snart 30 år som medlem

VART ÄR EU PÅ VÄG?

Det behöver inte vara
ensamt på toppen.

PRIVATE BANKING

Investeringsmöjligheter du inte hittar någon annanstans och rådgivare som hjälper dig att ta tillvara på dem – vi på Carnegie jobbar för just dig och ditt kapital.

Sunt Förnuft #2 2024

Ansvarig utgivare Christian Ekström,
christian.ekstrom
@skattebetalarna.se**Prenumeration**Tel: 08-613 17 00
info@skattebetalarna.se
4 nr/280 kronor**Lösnummer**Pris: 99 kronor per tidning
Mejla info@skattebetalarna.se**Produktion** OTW Communication**Chefredaktör** Thomas Östberg
thomas.ostberg@otw.se**Omslag** Björn Öberg**Formgivning** OTW**Repro** Jens Jörgensen**Tryck** V-TAB**Annonser** CAPE Media,

Julia Törnvall

E-post: julia.tornvall@capemedia.se

Tel: 070-555 62 01

Adressändring

info@skattebetalarna.se

Skattebetalarnas Förening

Box 3319, 103 66 Stockholm

Besöksadress: Sveavägen 66

Tel: 08-613 17 00

Bankgiro: 939-4446,

Skattebetalarnas Servicebyrå AB

Hemsida: skattebetalarna.se**Facebook:** facebook.com/

skattebetalarnas.forening

Twitter: @skattebetalarna**Slöseriombudsmannen:****Facebook:** @sloseriombudsmannen**Instagram:** @sloseriombud**TikTok:** @sloseriombudsmannen**Youtube:** @sloseriombudsman**Medlemsadministration**

Tel: 08-613 17 00

måndag-torsdag kl 09.00–12.00.

Skatterådgivning**för medlemmar**

Fri telefonrådgivning

tisdag-torsdag kl 09.00–11.30

fyra gånger per medlem och år

(gäller även rådgivning per

e-post).

E-post: info@skattebetalarna.se

Tel: 08-613 17 80, medlems-
nummer krävs.

Dags för en svensk agenda i Bryssel!

I dag är långt fler positiva till EU-medlemskapet än för 25 år sedan, när vi gick med. Men debatten präglas fortfarande av den binära frågan om medlemskapet: man är för eller emot EU. Dåliga beslut skylls på EU av politiker som inte tar ansvar för utvecklingen. Samtidigt diskuteras sällan de vinster som ett medlemskap inneburit. EU-kommissionen beräknade 2019 värdet av medlemskapet för Sverige, framför allt tack vare tillgången till den inre marknaden, till 300 miljarder kronor årligen. Vidare är det svårt att se hur stora och avgörande frågor, exempelvis migration och hur ett hotfullt Ryssland ska kunna hanteras utan en europeisk samordning. Och den succé som Brexit utlovades att bli har uteblivit.

”EU är inte ödesbestämt att gå i en reglerande och alltmer planekonomisk riktning”

EU är dock inte ödesbestämt att gå i en reglerande och alltmer planekonomisk riktning. Även om Storbritannien, som tidigare var en viktig allierad för Sverige i strävan att inte låta EU växa sig för stort, nu inte längre är medlem finns möjligheten att ta initiativ till en agenda där de fyra friheterna är vägledande och beslut om aborter och standarder för laddsladdar till telefoner hanteras nationellt respektive av marknaden. Men då krävs att Sveriges tar EU-samarbetet på allvar och orkar driva en sådan agenda. Annars är risken uppenbar att EU går i fel riktning.

Men EU och politikerna som bemannar unionens institutioner är långt ifrån klanderfria. Coronafonden, GDPR samt hoten om allt fler regleringar och inslag av kommandoekonomi är några exempel på det. Risken är att EU blir, för att travestera den franske nationalekonomen Fredric Bastiat (där har pekade ut staten, inte EU), som ”den stora illusion där alla tror sig kunna leva på någon annans bekostnad”.

Christian Ekström
vd, Skattebetalarna

I topp: Nu kompenseras
57:orna!**På gång:**

Produktivitetskommissionens delbetänkande är presenterat (huvudsekreteraren Kristian Seth intervjuas i Skattebetalarnas podcast Uppskattat).

I botten:

S förslag om nya skatter för att finansiera försvarssatsningar istället för att prioritera i befintlig utgiftsflora.

MEDLEMS- FÖRMÅN

Kostnadsfri pensionsutredning
och 50 % rabatt på ytterligare
pensionsrådgivning!

Att tänka på inför pensionen

✓ Se över hur du tecknat dina pensioner

Det kan ibland uppstå förlorade försäkringsmoment i samband med pensioneringen.

✓ Fel uttagsordning av pensionerna

Det är viktigt att ta ut rätt pension i rätt ordning. Vissa pensioner bör man ta ut tidigare än andra och tvärtom.

✓ Tänk på skatten

Om alla pensioner tas ut samtidigt finns risk för att man får betala onödig marginalskatt. Detta bör undvikas.

✓ Gör eventuella efterlevandeskydd till enskild egendom

Efterlevandeskyddet har många "fallgropar" att se upp med.

Som medlem i Skattebetalarna får du fler tips samt en kostnadsfri*

PENSIONSUTREDNING

med experterna hos Pensionex (ord. pris 995 kr) samt 50 % rabatt på ytterligare pensionsrådgivning!

Utredningen inkluderar följande moment:

- Överblick över din pensionsstatus
- Prognos vid önskad pensionsålder
- Klargörande samtal (45 min)

*Ange ditt medlemsnummer hos Skattebetalarna som kampanjkod för att kunna nyttja detta erbjudande.

Besök skattebetalarna.se/pensionex för att läsa mer om din medlemsförmån eller ring 08-618 53 00.

Pensionex

Innehåll

Nummer 2 2024

9

Foto: Stefan Tell

”Måste ses som ett gemensamt samhällsproblem”

Vartannat företag i Sverige har utsatts för brott. Enligt en rapport från Svenskt Näringsliv kostar brottsligheten företagen minst 100 miljarder om året. Lena Nitz, som både är utbildad jurist och polis, är sedan ett par år tillbaka organisationens expert inom brottslighet och trygghet.

Foto: Magnus Glans

23

Hon vill avskaffa Arvsfonden

När Allmänna arvsfonden kom till för snart 100 år sedan hade Sverige inte alls samma välfärd som i dag. Sedan dess har behovet av stöd minskat och fonden klarar inte längre av att betala ut lika mycket pengar som det flyter in. Riksrevisor Helena Lindberg har hittat brister i fondens kontrollsystem och rekommenderar att de läggs ner.

28

Kontroller skulle spara fyra miljarder

Entreprenören Jens Nylander vill revolutionera offentlighetsprincipen. Med hjälp av det egna analysverktyget Ormeo granskar han stora mängder upphandlingar, fakturor och utbetalningar i offentlig sektor. Hans senaste avslöjande handlar om den dåliga kontrollen som Arbetsförmedlingen gör innan man betalar ut miljarder i anställningsstöd.

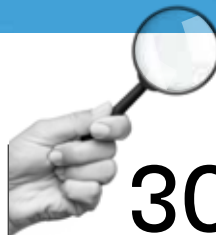

Foto: Shutterstock

30

Hittade 25 ”nya” myndigheter

Hur många statliga myndigheter har vi i Sverige? Frågan är berättigad efter att Statskontoret vid en kartläggning hittade 25 myndigheter som inte fanns med i deras register. Därmed är antalet myndigheter nu uppe i 367. Men det kan finnas fler.

Alltid i Sunt Förnuft

På gång i media **42**
Fråga experterna **47**
Medlemsförmåner **48**

Foto: Shutterstock

14

Mot framtidens Europa

Den 9 maj håller Sverige val till Europaparlamentet. Det sjunde valet i ordningen sedan vi blev medlem i EU 1995. Men vart är EU på väg? Och vilken riktning vill Sverige efter snart 30 års medlemskap att EU ska ta? Läs vad EU-minister Jessika Roswall samt EU-kännarna Fredrik Erixon och Glen Hodgson säger.

Illustration: Björn Öberg

37

SlösO

Slöseriombudsmannen och Skattebetalarna fortsätter sin turné Sverige Slösar. Under våren har politiker, tjänstemän, media och andra intresserade i Örebro, Gävle, Karlstad och Västerås kunnat ta del av rapporter om just deras kommun och fått tips på hur förskola, grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg kan bli effektivare.

Samla dina försäkringar

och få 20% rabatt på försäkringspremien

Skattebetalarna erbjuder trygga och förmånliga medlemsförsäkringar för till exempel hem och villa och fordonsförsäkring.

Om du tecknar två eller flera försäkringar hos Skattebetalarna Försäkring så får du nu **20% rabatt på försäkringspremien***. Har du redan en försäkring kan du teckna till ytterligare en eller flera och få rabatten på alla.

Låt oss ta fram en offert!

Kontakta oss så tar vi fram ett bra förslag. Du hittar mer information om våra försäkringar på skattebetalarnaforsakring.se

* Gäller om du tecknar sakförsäkringar hos Skattebetalarna Försäkring. Det enda villkoret utöver medlemskapet är att en av försäkringarna är en villa- eller hemförsäkring.

Kontakta Skattebetalarna Försäkring

Telefon: 08-520 056 79 (måndag-fredag 8.30-16.30)

Mejl: skattebetalarna@fuab.com.

Skattebetalarna:

Just nu

Nyheter 7 | Nyfiken på 9

Pengar på väg

Dags för kompensation för 57:orna

→ **Den 1 juli börjar Skatteverket** att betala ut kompensationen för utebliven skattesänkning i form av förhöjt grundavdrag under ett år för personer födda 1957. Det beslutade riksdagen i slutet av maj. Pengarna kommer att betalas ut via skattekontot och kräver inte någon ansökan.

Orättvisan som drabbade 57:orna uppstod genom en miss som varken politiker eller remissinstanser upptäckte när åldersgränserna i pensionssystemet höjdes. Sedan dess har ett antal organisationer, däribland Skattebetalarna, kämpat för att årskullen ska kompenseras. Det sker alltså inom några veckor.

– Det är en stor seger för Skattebetalarna och alla andra som arbetat med frågan att denna orättvisa nu rättas till. Allt är inte kompenserat till fullo – och vårt arbete fortsätter – men det är en viktig seger för oss och alla som har drabbats, säger Skattebetalarnas vd Christian Ekström.

Riksdagen har också beslutat att höja åldersgränsen för grundavdrag för att personer födda 1959 inte ska drabbas på samma sätt som 57:orna har gjort.

Foto: Shutterstock

Skatt sänks på snus och slopas på plastpåsar

→ **Regeringen föreslog i april**, precis som man tidigare annonserat i budgetpropositionen för 2024, en skattesänkning på snus. Sänkningen på cirka 20 procent, motsvarande tre kronor per dosa, föreslås träda i kraft den 1 november 2024. Sänkningen motiveras med att snus är en mindre hälsofara än röktaobak som föreslås få en skatthöjning på nio procent. Den 1 november är också det datum då den så kallade plastpåseskatten försvinner enligt ett tidigare riksdagsbeslut.

Utredar redovisning av arbetsgivaravgifter

→ **Karin Johansson, vice vd** på Svenskt Näringsliv, utredar på uppdrag av regeringen möjligheten att införa en skyldighet för myndigheter att på de anställdas lönebesked redovisa inbetalda arbetsgivaravgifter.

– Staten är en stor arbetsgivare och myndigheterna under regeringen ska därför före-

gå med gott exempel för andra arbetsgivare. Ett sätt är att redovisa denna information på ett samlat, tydligt och öppet sätt till sina anställda, säger civilministern Erik Slottner.

Utredningen ska slutredovisas senast den 24 juni 2024.

Karin Johansson

Siffran

7 027 444

→ **Så många skattskyldiga** hade den 2 maj, som var sista dagen för att lämna in sin deklaration, deklarerat digitalt. Det är enligt Skatteverket nytt rekord och innebär att ungefär 80 000 fler personer än i fjol valde ett digitalt alternativ. Hela 5,2 miljoner deklarationer lämnades via myndighetens e-tjänst. Det näst populäraste alternativet var Skatteverkets app som användes av ungefär en miljon deklareranter. Det gick också att deklarerera via SMS och telefon.

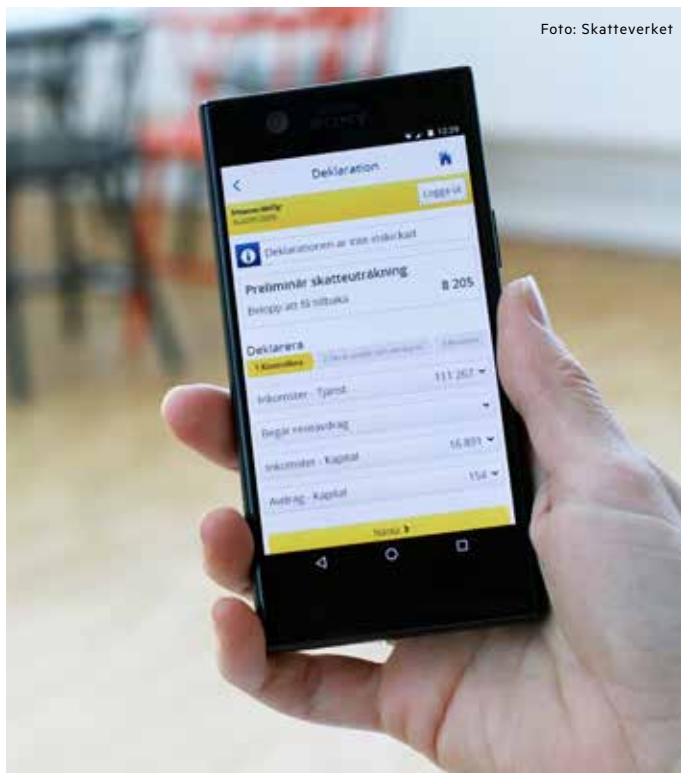

Foto: Skatteverket

Avdragsrätten är viktig för företagare

→ **Regeringen bör tänka** om angående det kritiserade förslaget om att avskaffa den generella avdragsrätten för ränta på lån. Det skrev Företagarnas vd Benjamin Dousa och organisationens skattepolitiska expert Patrick Krassén i Dagens Juridik i samband med att remisstiden för förslaget gick ut. Om förslaget blir verklighet skulle det enligt Dousa och Krassén drabba företagare genom att lån med värdepapper som säkerhet inte längre skulle ge avdragsrätt. Den typen av lån är vanliga för att finansiera ägarbyten i företag. Det är också ett vanligt sätt att göra det möjligt för externa vd:ar att bli delägare i företag. Men avskaffandet av den generella avdragsrätten skulle också göra det svårt för privatpersoner som tagit blacolån (lån utan säkerhet). Finansinspektionen gör i sitt remissvar bedömningen att 30 procent fler låntagare med blacolån skulle få skulder hos Kronofogden.

Företag ser hinder för tillväxt

→ **Svenska företag har** en negativ syn på hur deras verksamhet kommer att utvecklas det kommande åren. Enligt den färskaste rapporten Företagens Regionala Utveckling 2024 från Svenskt Näringsliv anser 78 procent av företagen att det finns minst ett betydande hinder som gör det svårt att expandera.

Trots att vi befinner oss i en lågkonjunktur uppger mer än hälften av företagen att rekryteringen av kompetent personal är ett sådant hinder. Andra tillväxthinder är höga arbetsgivaravgifter och höga sjuklönekostnader.

”Vartannat företag har utsatts för brott”

Vad gör du på Svenskt Näringsliv?

– Man kan säga att jag är organisationens juridiska expert på brottslighet som riktas mot företag. Jag är policyansvarig på det området och ska bland annat synliggöra hur brottslighet och otrygghet skadar företag och näringsliv i Sverige.

Du är utbildad polis och jurist, har arbetat som polis och även varit ordförande i Polisförbundet i tolv år. Vad har du för nytta av den bakgrunden i ditt nuvarande jobb?

– Jag har med mig en lång och bred kunskap om brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, både på en lokal operativ nivå och på en strategisk nivå. Vidare är jag van att driva olika frågor ur ett brett samhällsperspektiv. Under åren har jag förstås också samarbetat med bland andra myndighetspersoner, politiker och andra beslutsfattare. Det är en stor tillgång.

Före årsskiftet presenterade Svenskt Näringsliv rapporten ”Brottslighetens kostnader 2023” där det framgick att brott kostar svenska företagare 100 miljarder kronor årligen. Hur ser den brottsligheten ut?

– De vanligaste brotten är stölder, skadegörelse och bedrägerier. Men det förekommer även hot och våld. Var tionde företag har någon medarbetare som utsatts för det, vilket är mycket allvarligt. Cyberbrott är något annat som blir allt vanligare. En stor del av den här brottsligheten är organiserad. Vår rapport visar att den kostar företagarna 100 miljarder kronor årligen lågt räknat. Vartannat företag har utsatts för brott och ofta sker det mer än en gång. Vi upplever att organiserad brottslighet riktad mot näringslivet i dag inte tas på lika stort allvar som om det drabbar privatpersoner. Exempelvis saknas det myndighetsstatistik över brott riktade mot företag.

Vad krävs för att komma till rätta med den?

– Först måste den ses som ett gemensamt samhällsproblem. Därefter är nyckeln samarbete mellan näringsliv, myndigheter och politik. Där måste företagarna få en central roll, dela med sig av erfarenheter och bli lyssnade på. Kommunerna har ju numera en skyldighet att jobba förebyggande och där måste de involvera det lokala näringslivet. Förutom mer samarbete krävs det också mer resurser och fler poliser som rör sig ute i samhället.

Vad händer med samhället om vi inte får bukt med den här typen av organiserad brottslighet?

– Att det startas färre företag, görs färre investeringar och att antalet nya jobb minskar. Det leder i sin tur till minskade skatteintäkter, vilket påverkar hela vår välfärd. Det påverkar också den innovativa kraften och Sveriges konkurrenskraft. Plus att många människor går omkring och är rädda och känner sig otrygga. Det är helt enkelt en samhällsutveckling som vi måste vända!

Foto: Stefan Tell

Lena Nitz

Expert inom brottslighet och trygghet på Svenskt Näringsliv

Ålder: 56 år.

Bakgrund: Tyckte som ung jurist att hon ville ha lite mer spänning och action på jobbet. Utbildade sig därför också till polis. Hann med att arbeta som patrullerande polis, närpolis och utredare innan han valdes till ordförande i Polisförbundet och stannade på den posten i tolv år. Har ett stort idrottsintresse och har suttit i Riksidrottsnämnden (RIN) sedan 2015. Började sitt nuvarande jobb på Svenskt Näringsliv hösten 2022.

Vid sidan av jobbet: Tränar, motionerar hunden, läser (men inte så mycket som hon skulle vilja hinna), är gärna ute i naturen samt umgås med familj och vänner.

Skatteverket gör fler kontrollbesök

→ **I slutet av april** hade

Skattemyndigheten hittills i år gjort 1 400 besök för att kontrollera uppgifter i folkbokföringen. Målet för 2024 är att göra 245 000 bosättningskontroller, varav det sista steget kontrollbesök ska ingå i 3 600 fall. Att medvetet låta bli att göra flyttanmälan eller att lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter om folkbokföring är olagligt och kan bedömas som ett brott. Vid kontrollbesök har Skatteverket bland annat upptäckt att par som var folkbokförda på olika adresser bött ihop, att ett vuxet barn flyttat utomlands utan att det anmälts och bostäder hyrs ut olovligt till personer som inte är folkbokförda på adressen.

Skatten ger negativ miljöeffekt

→ **Elektronikskatten motverkar**

sitt syfte och bör därför omgående avskaffas. Det anser Elektronikbranschen, Techsverige, Teknikföretagen och Dataspelsbranschen som nyligen presenterade en gemensam rapport som visar att skatten, som drar in miljarder till staten, har negativ effekt på miljön. Enligt rapporten har skatten i princip ingen effekt på produktionen som är väldigt liten i Sverige. Den gör också att konsumenter i större utsträckning väljer att handla från utländska företag, vilket försämrar svensk konkurrenskraft och påverkar sysselsättningen negativt. Vidare väljer kunder som handlar i Sverige, på grund av de höga priserna, billigare och miljömässigt mindre hållbara alternativ. Organisationerna bakom rapporten exemplifierar den prisökning elektronikskatten inneburit med en datorskärm för 2 000 kronor. Av det priset är 670 kronor elektronikskatt.

→ **Rätt om Mugabe:**

I förra numret av Sunt Förnuft skrev vi felaktigt att Robert Mugabe var ledare i Tanzania. Rätt land är vara Zimbabwe. Vi beklagar misstaget.

8 planerade skattesänkningar

Inför budgetpropositionen för 2025 har regeringen skickat åtta förslag på skattesänkningar på remiss. Här följer förslagen som föreslås börja gälla från och med den 1 januari 2025.

→ Ytterligare sänkt skatt på arbetsinkomster och pension genom ett förstärkt jobbskatteavdrag respektive ett förhöjt grundavdrag.

→ Ersättningsnivån för expertskatt sänks från två prisbasbelopp per månad till ett och ett halvt prisbasbelopp.

→ Sänkt flygskatt som innebär halvering av de belopp som annars skulle ha gällt 2025.

→ Slopod indexering av elskatten som därmed ligger kvar på 2024 års nivå: 42,8 öre.

→ Utvidgat växa-stöd för enmansföretagare som anställer. Dels höjs beloppet för hur stor ersättning som omfattas av den nedsatta arbetsgivaravgiften. Dels ska stödet omfatta upp till två anställda.

→ Skatten på jordbruksdiesel sänks. Nedsättningarna gäller både energiskatt och koldioxidskatt.

→ De tillfälliga separata tak för rot- och rutavdrag som införs i år ska fortsätta att gälla även efter kommande årsskifte.

→ Beloppsgränsen för avgiftsfri ersättning till idrottare i ideell förening som uppfyller kraven för inskränkt skattskyldighet höjs från ett halvt prisbasbelopp till ett prisbasbelopp.

Nytt Öresundsavtal i hamn

→ **Sverige och Danmark** har tecknat ett nytt avtal för människor som arbetspendlar mellan länderna. Det nya Öresundsavtalet gäller från och med 2025 och innebär förenklingar för både anställda och arbetsgivare. Enligt det gamla avtalet från 2003 ska arbetstagare beskattas i det landet som de arbetar i, förutsatt att man under en tremånadersperiod arbetar minst 50 procent av tiden i det landet. Nästa år ersätts tremånadersregeln, som blev svår att uppfylla under pandemin, av en årsregel. Förändringen ska skapa större flexibilitet och kräva mindre administration.

Flygskatten – ett hot mot flyget

→ **Om inte den** svenska flygskatten avskaffas är risken stor att ett antal linjer i inrikesflyget försvinner. Det finns också risk att det kommer att bli svårare att ta sig till och från Sverige eftersom skatten gör att flygbolag väljer bort Sverige som destination. Det skrev Transportföretagens vd Marcus Dahlsten och Fredrik Kämpfe, branschchef för flyg, i en debatt-

artikel i Altinget i slutet av april. Där slår de fast att flygskatten inte är en skatt på utsläpp utan på resan. Skatten betalas oavsett om planet drivs med bibränsle eller är av senaste, bränslesnåla modell. Den svaga kopplingen till utsläpp har även uppmärksammats av forskarna John Hassler och Runar Brännlund som kallat skatten för greenwashing.

Har du redan ett Preemkort via Skattebetalarna är det bara att börja tanka. Om inte ansöker du på skattebetalarna.se/rabatter eller använder QR-koden.

Just nu

48 öre rabatt på
bensin och 70 öre
på diesel.

Det finns många vägar att upptäcka i Sommarsverige.

I sommar höjer vi rabatten med 18 öre/liter för alla som har ett Preemkort via Skattebetalarna. Det gör det ännu roligare att bejaka upptäckarglädjen i juni, juli och augusti.

Under perioden 1 juni till 31 augusti 2024 får du som har Preemkort via Skattebetalarna 48 öre rabatt/liter på bensin och 70 öre/liter på diesel. Dessutom får du 20 procent rabatt på tvätt och bilvårdsprodukter.

Vi satsar stort på elladdning och installerar fortlöpande i samarbete med Recharge hundratals supersnabbladdare på våra stationer. Dessutom rullas Preems egenproducerade förnybara diesel HVO100 successivt ut under året på ett urval av våra stationer. Den tillverkas på Preems raffinaderi i Göteborg.

God mat, kaffe och nybakat fikabröd hittar du inne på våra stationsbutiker, så besök oss på din väg genom Sommarsverige när du vill spara en slant och bli mätt och belåten.

Välkommen!

De nya rabatterna gäller till och med 31 augusti 2024. Därefter gäller ordinarie rabatt, 30 öre/liter på bensin och 52 öre/liter på diesel.

Skattebetalarna:

EU började som ett initiativ för att få slut på de blodiga krigerna i Europa. När det om ett par dagar är dags att välja nya representanter till Europaparlamentet har Sverige varit medlem i nästan 30 år och EU handlar mycket om politik, försvar, klimat, migration, omfördelning av enorma mängder skattepengar och att Europa ska hänga med i konkurrensen med Kina och USA. Hur är läget i EU egentligen? Och vilken väg framåt är önskvärd ur svensk synvinkel? Vi har pratat med EU-minister Jessika Roswall samt Glen Hodgson och Fredrik Erixon som driver varsin tankesmedja med EU-inriktning.

Text: **Thomas Östberg**
Illustration: **Björn Öberg**

VART ÄR EU PÅ VÄG?

Jessika Roswall, EU-minister:

”DET ÄR STORA UTMANINGAR VI STÅR INFÖR OCH DE KRÄVER GEMENSAMMA SVAR FRÅN EUROPA.”

EU

-minister Jessika Roswall (M) beskriver Sveriges och svenskarnas relation med EU som stabil. En SOM-undersökning från Göteborgs universitet från i fjol visade att 68 procent av svenskarerna var positiva till medlemskapet inför det svenska ordförandeskapet. En rekordnotering i SOM-institutets mätningar.

– I princip alla jag träffar inom politiken, bland arbetsmarknadens parter och andra organisationer vill att vi ska vara med för

att påverka och ta tillvara Sveriges intressen. De tycker också att vi svenskar borde vara lite mer aktiva och högljudda, och en sådan utveckling tycker jag är på gång, säger Jessika Roswall.

Att vara lite mer högljudd i syfte att bli lyssnad på ställer också krav. Den som talar om vad som är viktigt måste vara påläst och ofta ha kunskaper ner på detaljnivå.

– Då är det också lättare att komma in tidigt i processer och försöka vara aktiv i stället för reaktiv när beslut redan har tagits. Vi märkte under vårt ordförandeskap att det är lättare att påverka i frågor om man är aktiv, konstruktiv och kunnig. Vi skapade ett förtroende för Sverige som vi nu vill dra nytta av, säger Jessika Roswall.

Därför har regeringen inlett ett jobb med att skapa EU-arbetsgrupper för olika ämnesområden, där olika branschorganisationer ingår. En första arbetsgrupp jobbar med skogspolitik och en annan är på gång inom läkemedel.

Jessika Roswall

Pa que num quas eataep-
tas quiam evellup taercit
iunte ratem et evendam
ipis cullo minimus molup-
tatatem aut aliquis ius-
dam derovid qui seque
necti as am sendel inci-
untumqui as eius entur
sa doloriae. Magnis etur
soloreciam fugiati omni-
am et volesti isinvelectet
aut quibus, simendis vo-
lor magnist exceatiist re-
pellut officiu ntusapi en-
dandebit am, que laut

– Vilka grupper som kommer framöver beror på vilka frågor som kommer upp på EU:s agenda. Men genom en bra beredskap ska vi vara på bollen tidigt för att delta i processerna från ax till limpa, säger Jessika Roswall.

Det är svårt eller kanske till och med omöjligt att veta vilka sakfrågor som kommer att bli aktuella under den kommande, femåriga mandatperioden. Men det stora utmaningarna kommer med stor säkerhet att vara desamma som i dag: säkerhetspolitik med betoning på Rysslands brutala krig i Ukraina, klimatet, energiförsörjning, kampen mot organiserad och gränslös kriminalitet, migration samt Europas konkurrenskraft gentemot USA och Kina.

– Det är stora utmaningar vi står inför och de kräver gemensamma svar från Europa. Därför är EU vår naturliga partner. Det finns inga alternativ. Sverige får ut väldigt mycket ekonomiskt genom vårt medlemskap i EU och bidrar naturligtvis även ekonomiskt. Men minst lika viktigt är att vara en del av det arbete som krävs för att hitta lösningar på våra väldigt stora utmaningar, säger Jessika Roswall.

EU-länderna är splittrade i sin syn på hur EU:s ekonomi ska växa. En del länder vill efter Coronafonden se en fortsatt expansiv bidragspolitik och till och med låna pengar som ska omfördelas mellan medlemsländerna. Länder som Sverige, Finland, Österrike och Nederländerna (tidigare även Storbritannien) är mer restriktiva försöker håll emot.

EU-ministern ser dock ingen överhängande risk för ökad makt på federal nivå i Bryssel:

– Det finns fördrag som tydligt talar om inom vilka ramar EU kan verka. De diskussioner som pågår nu handlar inte om att vidga de ramarna och

DET ÄR ETT VAL SOM ÄR LIKA VIKTIGT SOM DE ANDRA VALEN VI HÅLLER I SVERIGE

gå mot ökad överstatlighet. Det finns frågor som måste lösas gemensamt, som till exempel produktion av försvarsmaterial, men i övrigt har Sverige länge rakryggat stått upp för frihandel. Det är genom en fri marknad med konkurrens som vi kan stärka Europa. Inte miljardstöd och initiativ som Coronafonden och där finns det många länder som håller med oss.

Jessika Roswall hoppas att den kommande mandatperioden på fem år ska ta oss närmare hennes partis slogan om ett grönare, säkrare och friare Europa. För det krävs bland annat att Sverige är pådrivande och för fram sina egna intressen och åsikter.

– Då kan vi göra skillnad. Ett stort ansvar för det ligger på regeringen och på våra EU-parlamentariker, men också på näringsliv och olika intresseorganisationer. Alla måste delta mer i diskussioner och förhandlingar. Det duger inte att sitta bredvid

och tjura. Vi måste också hitta fler likasinnade länder att samarbeta med, även utanför Norden och Baltikum, säger Jessika Roswall.

Men först stundar alltså val till Europaparlamentet. En möjlighet för alla röstberättigade EU-medborgare att påverka i alla fall lite grann.

– Det är ett val som är lika viktigt som de andra valen vi håller i Sverige. Jag hoppas att så många politiker som möjligt är ute och pratar politik ända fram till valdagen. Det är viktigt att inse att många av de frågor som vi diskuterar i Sverige hänger samman med EU-beslut. EU-parlamentet har mycket mer makt i dag än när vi gick med i EU 1995. Det gäller inte minst lagstiftande makt. Därför är det viktigt att använda sin rösträtt, säger Jessika Roswall.

Fredrik Erixon, tanke-medjan Ecipes:

”Det finns starka krafter som vill se en större EU-budget.”

Fredrik Erixon startade sin tanke-medja Ecipe (European Centre for International Political Economy) 2006 och har sedan dess följt utvecklingen i unionen med särskilt fokus på ekonomi, regleringar, konkurrens och ny teknik.

Hans bild av utvecklingen i EU är att det funnits ett par parallella trender ett antal år nu. En är att mer och mer politik avgörs i Bryssel. Delvis är det en naturlig utveckling till följd av den gemensamma inre marknaden som nu funnits i drygt 20 år.

– Delvis beror det på att kommissionen och andra institutioner har fått aptit på inflytande och vill ha mer makt och att det finns en ökad acceptans för det i en del medlemsländer, säger Fredrik Erixon.

Den gångna mandatperioden kan sägas ha präglats av tre händelser: Storbritanniens utträde ur EU, pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. De har alla ställt krav på mer samarbete. Under pandemin gjordes gemensamma upphandlingar för att köpa vaccin, vilket tidigare skötts nationellt. Till den enorma Coronafonden på 700 miljarder euro, som skulle underlätta ländernas ekonomiska återhämtning efter nedstängning och permitteringar, lånade EU-länderna för första gången gemensamt pengar genom euroobligationer.

– Först skulle pengarna användas för att stödja återhämtningen. När det

visade sig att ekonomin redan hade återhämtat sig bestämdes det att pengarna i stället skulle användas till den gröna och den digitala omställningen, säger Fredrik Erixon.

Han tror att Coronafonden bara är det första exemplet på hur EU genom omfördelning av väldigt stora summor pengar kommer att öka sitt politiska inflytande.

– Det kommer vi garanterat att få se mer av. Det finns starka krafter som vill se en större EU-budget. Det kan ske genom högre medlemsavgifter och mer lånade pengar, säger Fredrik Erixon.

Han tror inte att principen om att EU formellt inte får ta ut egna skatter är hotad.

– Nej, men det går ju att dra in pengar på andra sätt. Materialavgiften på icke återvunnet plastmaterial är ett exempel. Ett annat är den avgift baserad på koldioxidutsläpp vid produktion som ska börja tas ut 2026 på varor som importerats till EU. Där finns förslag om att en del av pengarna öronmärks och går till EU, säger Fredrik Erixon.

Mot utvecklingen där mer makt och pengar flyttas till Bryssel finns en trend där Sverige och ett antal andra länder (Österrike, Finland, de baltiska länderna och i alla fall tills nyligen också Danmark och Tyskland) kämpar för en mer restriktiv hållning. I den svenska hållningen ingår bland annat att socialpolitik och ar-

Fredrik Erixon

betsmarknad ska skötas nationellt.

– Sverige stod emot Coronafonden lite halvhjärtat och knöt sedan näven i fickan. Kommissionen kommer fortsätta att lägga fram förslag i den här stilen för att få tillgång till egna medel. Då måste

den svenska regeringen vara mer aktiv i stället för reaktiv när det är för sent. Tala om vad vi vill se i stället för det som föreslås, säger Fredrik Erixon som beskriver sig som en EU-vän som är kritisk mot en del av politiken som förs i EU.

Till det hör att försöka göra Europa mer konkurrenskraftigt genom ökade statsstöd och regleringar. Där vill han liksom de ovan nämnda länderna se mer av fria marknadskrafter.

– EU har ju fortfarande betydligt större statsstöd till bolag än vad man har i USA och det är slående hur liten effekt de haft. Att stödja verksamheter som inte är konkurrenskraftiga leder bara till en lång och plågsam död för företagen, säger Fredrik Erixon.

En knäckfråga när det gäller ekonomi är enligt Erixon: Vad EU:s pengar ska användas till? Och den hänger förstås samman med: Vad är medlemsländerna, framför allt nettogivarna, beredda att betala för?

– Annars är risken uppenbar att det uppstår ett svart hål som det aldrig går att stoppa i tillräckligt med pengar i, säger Fredrik Erixon.

”

EU HAR JU FORTFARANDE BETYDLIGT STÖRRE STATSSTÖD TILL BOLAG ÄN VAD MAN HAR I USA OCH DET ÄR SLÄNDE HUR LITEN EFFEKT DE HAFT.

En annan viktig fråga är hur EU ska styras och vad invånarna ska kunna påverka framöver.

– Jag vill se mer samarbete inom EU. Men det förutsätter en konstitution som också begränsar politisk makt och tydliggör hur besluten ska tas till exempel vid olika typer av kriser. Det förutsätter också att man gör något åt det demokratiska underskottet, säger Fredrik Erixon.

I det stundande valet till Europaparlamentet har alla EU-medborgare möjlighet att påverka politiken. Men debatten och intresset inför valet gick som vanligt inte att jämföra med ett riksdagsval.

Fredrik Erixon har fyra tips på hur vi skulle kunna öka intresset för EU.

Kanske till nästa val:

- Partierna borde löpande debattera EU-frågor som berör svenskar, som till exempel skogspolitik och restaurering av våtmarker, i stället för att i valtider leta efter kända namn att ha på sin EU-vallista.
- Medias EU-bevakning behöver öka och bli mer granskande – ta reda på fakta och hitta egna nyheter.
- Sverige behöver en regering med ministrar som är engagerade i Europapolitik – det har vi inte haft på länge.
- Nominera en svensk kommissionär med politisk tyngd och potential att aspirera på poster inom handel och industri. Det skulle öka intresset.

Glen Hodgson, tankesmedjan Free Trade Europa:

”Kommissionen är hungrig på mer makt och behöver därför egna pengar.”

Glen Hodgson driver tankesmedjan Free Trade Europa. Precis som namnet säger verkar han för frihandel. Men också för öppenhet och att människor ska få bestämma så mycket som möjligt över sina liv, vad de vill göra och var de ska arbeta.

Därför är EU:s fyra friheter (fri rörlighet för varor, kapital, tjänster och personer) grundläggande när han bland annat utbildar beslutsfattare, försöker påverka lagstiftning och utför forskningsuppdrag.

– Om en affärsidé är bra överlever den på en fri marknad. Det ska avgöras av kunder och konsumenter. De vet bättre än politiker. Solpaneler och elbilar säljer bra utan stöd från skattebetalare. EU borde sluta helt att betala ut stöd till företag, säger Glen Hodgson.

Han tycker att EU borde ge marknaden tydliga regler, sköta kontroll och sätta standarder. I övrigt bör man ta bort alla regleringar som inte är nödvändiga. Det samma gäller hinder för handel, innovation och forskning.

– Då skulle utvecklingen gå så mycket snabbare än i dag och Europas konkurrenskraft skulle stärkas.

Till skillnad från Fredrik Erixon bedömer Glen Hodgson att det finns en reell risk för att EU kan börja ta ut egna skatter.

– Med Ursula von der Leyen som EU-kommissionens ordförande är risken jättestor. Kommissionen är hungrig på mer makt och behöver därför egna pengar, säger Glen Hodgson.

Han tror att Coronafonden bara var början på expansiv stöd- och bidragspolitik som kommer att leda till enorma slöserier och späda på inflationen.

– Det är skattebetalarna i de länder som betalar mest som måste säga stopp. Jag tror inte att politikerna i de nationella parlamenten kommer att göra det innan de känner press från sina väljare.

Det kanske inte kommer att ske den kommande mandatperioden, men om fattiga länder som Bosnien, Georgien och Ukraina blir medlemmar kommer vi att få se en diskussion, säger Glen Hodgson.

En viktig insikt är att det inte finns några gratispengar.

– Det är ju alltid någon som har tjänat ihop och betalat in de miljarder som EU omfördelar och delar ut. Om det bara

får rulla på och alltmer makt hamnar i Bryssel kan det faktiskt leda till att fler länder följer Storbritannien och lämnar EU, säger Glen Hodgson som bor i Sverige men har sina rötter i England.

Han tycker att EU håller på att utvecklas till en förmyndarstat som lägger sig i alltmer om hur folk ska leva sina liv.

– Det gäller användandet av alkohol, vad vi äter för mat, hur mycket vi motionerar och så vidare. Det leder till massor av pekpinnar i stället för valfrihet. På engelska talar man om ”nanny states” med passiva medborgare som vill att någon ska bestämma åt dem och politikerna tar gärna den rollen, säger Glen Hodgson.

Ett gemensamt försvar är ett annat område som Glen Hodgson tycker att EU inte behöver lägga energi och pengar på. Det gäller även den delen av miljöpolitiken som innebär stöd till stora industriprojekt.

– Det kan Nato sköta. EU-länderna kan ändå inte göra särskilt mycket utan att blanda in USA. Därför är det onödigt med dubbla organisationer. Och på miljösidan satsas det massor av pengar på saker som ingen vet säkert att de fungerar. Men eftersom det handlar om klimatet är det svårt att säga emot, säger Glen Hodgson.

Om EU ska utvecklas i den riktning som svenska politiker till stor del är överens om krävs det enligt Glen Hodgson bättre EU-kunskaper bland just politiker, både i Sverige och på EU-nivå.

– Det krävs också att vi skickar fler duktiga personer till Bryssel, både politiker och tjänstemän. Och att vi lyckas nya skapa allianser med länder som vill samma sak som Sverige. Då kan vi påverka EU:s policy och lagstiftning i den riktning vi önskar, säger Glen Hodgson.

Ett tillfälle då alla röstberättigade kan påverka är vid valet till Europaparlamentet söndagen den 9 juni 2024.

Glen Hodgson

PÅ MILJÖSIDAN SATSAS DET MASSOR AV PENGAR PÅ SAKER SOM INGEN VET SÄKERT ATT DE FUNGERAR.

EU i korthet:

Det som vi i dag kallar EU var från början ett fredsprojekt med målet att få slut på alla konflikter i Europa. Det första steget kan sägas vara Europeiska kol- och stålgemenskapen, EKSG, som bildades 1951 av Frankrike, Västtyskland, Belgien, Nederländerna, Luxemburg och Italien. En tanke med gemenskapen var att hindra medlemsländerna från att producera vapen för att kriga mot varandra. Storbritannien och Danmark tackade nej, medan Sverige inte svarade på förfrågan.

Nästa steg togs 1957 när de sex länderna undertecknade fördraget om Europeiska ekonomiska gemenskapen, EEC, även kallat Romfördraget som är grunden till dagens EU. I det fastslås avsikten att skapa en gemensam marknad med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer (de fyra friheterna).

1967 slogs Kol- och stål, EEC och Euratom (kärnkraftsamarbetet som också startade 1957) samman till Europeiska gemenskaperna, EG.

Det dröjde dock till den 1 januari 1993 innan en gemensam marknad var på plats. Då hade EG året innan genom Maastrichtfördraget omvandlats till

den politiska unionen EU där även utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete ingick tillsammans polissamarbete och planer på en gemensam valuta.

Den gemensamma marknaden blev en succé och 1995 anslöt Sverige, Finland och Österrike till EU som därmed hade 15 medlemsländer. I dag består unionen av 27 länder.

Den 1 januari infördes den gemensamma valutans euron i tolv medlemsländer. Sverige, Danmark och Storbritannien behöll sina valutor.

Storbritannien lämnade formellt EU 31 januari 2020.

2021 betalade Sverige 52 miljarder kronor i EU-avgift och fick tillbaka ungefär 16 miljarder i EU-bidrag. Det gav alltså en nettoavgift på 36 miljarder. Samtidigt beräknas tillgången till den gemensamma marknaden ge Sverige ett ekonomiskt värde av ungefär 300 miljarder årligen.

Årets Europaparlamentsval är det näst största demokratiska valet i världen med mer än 400 miljoner röstberättigade. Parlamentet är en av två lagstiftande församlingar och har 705 ledamöter, varav 21 från Sverige.

Stå stark med Skatterättsskydd

Att vinna en tvist med Skatteverket som motpart är inte lätt. Både som privatperson och företagare hamnar du i underläge när du möter en myndighet med i stort sett obegränsade resurser. Men med Skattebetalarnas Skatterättsskydd kan du få juridisk hjälp som jämnar ut oddsen och ökar dina möjligheter att få rätt. Det har redan 40 procent av våra företagsmedlemmar och 25 procent av de privatpersoner som är medlemmar insett genom att teckna skyddet.

Skatterättsskydd Privatperson

Skatterättsskyddet omfattar dig och din familj och gäller utan självrisk eller kostnadstak. Du betalar heller inga tillägg – bara avgiften på 350 kronor för Skatterättsskydd Privat det första året (450 kronor från och med år två). Skatterättsskyddet gäller i 12 månader och förnyas inte automatiskt.

Skatterättsskydd Företag

Motsvarande skydd finns även för dig som är företagare och kostar då 750 kronor + moms det första året (därefter 1 500 kronor per år + moms). Då omfattar skyddet ditt företag samt dig och din familj och gäller utan självrisk eller kostnadstak.

Läs mer och teckna digitalt på skattebetalarna.se

Skattebetalarna:

Våra skatter

Skattesnack 23 | Arbetsförmedlingen 28 | 25 "nya" myndigheter 30 | Seger i kammarrätten 31

Helena Lindberg
Riksrevisor

”
Vi tycker att det kan göras mycket mer, både i förhandskontroll och i efterkontrollen.

Christian Ekström i samtal med Helena Lindberg, riksrevisor

”Oavsett hur effektivt man hanterar ansökningar så går det inte att göra av med pengarna”

Text: Thomas Östberg Foto Magnus Glans

Riksrevisor Helena Lindberg är inte nöjd med hur Allmänna arvsfonden fungerar. Efter en granskning som resulterade i rapporten Allmänna arvsfonden – pengar som söker mening vill hon att regeringen avvecklar fonden och hittar ett annat sätt att hantera arvet efter dem som varken har legala arvingar eller testamente. Här kommer en kortare version av hennes samtal med Skattebetalarnas vd Christian Ekström i podden Uppskattat.

Christian Ekström (CE): Hur mycket pengar har Allmänna arvsfonden? Hur mycket finns på banken och hur mycket delar man ut per år?

Helena Lindberg (HL): Fonden har mycket pengar, över tolv miljarder. Man delar ut över 800 miljoner, men det flyter in ungefär 1,2 miljarder.

CE: Det är mycket pengar. Är det bara pengar som är icke-testamenterade från personer som inte har nära arvingar?

HL: Fonden får pengar från personer som avlider och inte har legala arvingar eller testamente. Men man får faktiskt också in pengar från metallåtervinning i samband med kremering.

CE: Du har funnit att systemet med Allmänna Arvsfonden varken är ändamålsenligt eller effektivt. Det är den övergripande revisionsfrågan som du har tagit ställning till. I er rapport besvaras den med tre följdfrågor och deras svar. Den första delfrågan: Är Kammarkollegiets handläggning av projektansökningar effektivt och har Arvsfondsdelegationen ett tillräckligt gott beslutsunderlag för beslut om projektbidrag? Vad menas med effektivitet i det här sammanhanget?

HL: Det handlar om hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse.

Fakta

Helena Lindberg

Uppdrag: Blev riksrevisor 2017. Arbetade innan dess bland annat som generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB (2009–2017), expeditions- och rättschef på försvarsdepartementet (2003–2007), chefsjurist och stabschef på Säpo (1997–2001)

Utbildning: Jur.kand och studier i engelska.

Bor: Stockholm.

Född: 1960.

Om positionen: Riksrevisor väljs av riksdagen för en period av sju år och kan därefter inte väljas om. Därför kommer det att utses en ny riksrevisor under 2024. Kortfattat kan man säga att riksrevisorernas jobb är att granska hur statens pengar används, hur de redovisas och hur effektivt de används.

CE: Och hur väl lyckas man?

HL: Vi har granskat Arvsfondsdelegationens arbete med beredningen av projektbidrag, hur Kammarkollegiets kontroll av de utbetalade projektpengarna fungerar och om systemet med Allmänna arvsfonden som är nästan hundra år gammalt passar i dag. Ett syfte 1928 var ju att ge pengar till barn och unga för att lösa sociala frågor. Dagens välfärdsstat fanns ju inte på den tiden. Det är bakgrunden till vår ingång.

CE: Fungerar det effektivt?

HL: Jag lämnar en väldigt långtgående rekommendation till regeringen – nämligen att man bör avskaffa den här fonden och inleda en process för att hitta en annan lösning för att ta hand om de avlidnas pengar.

CE: Vi har ju ett system som gör att man inte kan ärva i många släktled, utan det är ganska koncentrerat och då måste pengarna hamna någonstans.

HL: Ja, och det är ganska vanligt. Sverige är inte alls unikt i den delen. Det finns många länder som inte låter kusiner ärva, till exempel de nordiska länderna med undantag för Norge.

CE: Den andra delfrågan lyder: Har Kammarkollegiet en effektiv kontroll av organisationer och utbetalda projektbidrag? Vad har ni funnit där?

HL: Kontrollsystemet är självklart viktigt, men man måste börja i beredningen av projektbidragen. Där är det ett problem i sig att fonden är så stor och att det flyter in så mycket pengar. Oavsett hur effektivt man hanterar ansökningar så går det inte att göra av med pengarna. Det gör att det inte blir någon ordentlig konkurrens om medlen och därmed inte heller prioriteringar. I ansökningsfasen har vi sett att det kommer in äskanden där det förs en dialog med handläggarna om väldigt stora

”Man bör avskaffa den här fonden.”

belopp. Man har mycket samtal om hur man ska utforma budgeten och det är en risk i sig. Vi vill se ett system med armlängds avstånd mellan beslutsfattare och hur projektansökningar utformas.

CE: Hur många är det som får avslag?

HL: Ungefär en fjärdedel beviljas och resten får avslag. Om det är lite eller mycket är subjektivt, men det viktiga budskapet här är att fonden inte kan göra av med pengarna, vilket skapar incitament som inte är sunda och leder till som rubriken i rapporten antyder – pengar som söker mening.

CE: Och då hjälper man till från Allmänna arvsfondens sida för att kunna göra slut på pengar. Men hur fungerar kontrollen då?

HL: Där tycker vi att det kan göras mycket mer, både i förhandskontroll och i efterkontrollen. Vi tycker att man bör kontrollera firmatecknare och på en högre nivå veta vilka organisationer som får bidrag. Och ha bättre koll på om samma organisation söker väldigt många olika bidrag till olika projekt.

CE: Det har man inte koll på alltså?

HL: Delvis, men det kan systematiseras bättre och det bör finnas en förteckning över firmatecknare, så att firmatecknare kan kontrolleras bättre. Till exempel om de har lämnat in inkomstdeklarationer. Det kan också finnas situationer med jäv eller att man har dubbla bidrag. Det här är viktigt att reda ut i förhandskontrollen, och det är också viktigt i efterkontrollen att man ställer krav. Om en organisation som fått pengar gjort fel måste det svida lite. Det måste finnas incitament för att göra rätt.

CE: Och få konsekvenser om man gör fel.

HL: Ja, vi har till exempel sett att sådant som absolut inte bör förekomma har tillåtits i efterhand, som att få hyran för egen bostad betald.

CE: Vem granskar Allmänna arvsfonden löpande?

HL: Riksrevisionen är statens externa revisorer. Vi granskar både Kammarkollegiet och Arvsfondsdelegationen inom ramen för den årliga revisionen. Men här har vi gjort en effektivitetsgranskning av systemet. Vi har också gjort rekommendationer och medskick till regeringen som ytterst ansvarar för hur systemet är utformat och äger frågan ifall lagstiftningen behöver ändras.

CE: Kan du ge några exempel där kontrollen varit särskilt bristfällig. Du nämnde pengar till privatbostäder. Finns det något annat iögonfallande?

HL: Riksrevisionen har ett långtgående mandat och får begära in upplysningar och ta hjälp av alla aktörer som vi behöver information från för att kunna genomföra en granskning. I det här fallet har vi bett både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att göra slagningar i sina register. Då kunde vi se, i anonymiserad form, att det finns

”Vår ansats har varit att granska systemet och det har ju ytterst regeringen ansvar för att vårda.”

organisationer som har en stor överrepresentation i till exempel finanspolisens penningtvättsregister. Vi ser också misstankar och domar som gäller grov brottslighet och demokratihotande verksamhet.

CE: Är det möjligt för arvsfonden själv att kunna göra en sådan granskning?

HL: Nej, det som är unikt med Riksrevisionen är att vi kan få del av information som ingen annan har möjlighet att få.

CE: Men domar kan ju vem som helst se. Där skulle man kunna skärskåda huvudmännen.

HL: Ja, man skulle också kunna kartlägga om det finns näringsförbud.

CE: Du nämnde tidigare kriminalitet, penningtvätt och demokratihot. Men bedrivs sådant inom ramen för ideella föreningar? Hur används föreningar i kriminella eller demokratihotande sammanhang?

HL: Vi har fått uppgifter om att det förekommer organisationer som är föremål för misstanke om demokratihotande verksamhet. Exakt hur det ser ut kan jag inte svara på, men vi har fått fångst på det bland sökande i projekt där pengarna ska gå till äldre, funktionsnedsatta eller barn och unga. Där finns tillräckligt många aktörer för att vi ska bedöma att det är så allvarligt att vi hamnar i den slutsatsen.

CE: Den sista delfrågan lyder: Har regeringen styrkt Allmänna arvsfonden så att verksamheten passar samtidens förutsättningar. Vad menas med samtidens förutsättningar i det sammanhanget?

HL: Som jag var inne på tidigare så inrättades fonden 1928 när vi inte hade en välfärdsstat, socialtjänst och fritidsaktiviteter på samma sätt som i dag. Vår ansats har varit att granska systemet och det har ju ytterst regeringen ansvar för att vårda. Regeringar har gjort utredningar och ändrat en del lagstiftning. Det är det som den delfrågan är tänkt att fånga för att svara på den övergripande revisionsfrågan.

CE: Och svaret är helt enkelt att det haltar lite?

HL: Ja, framför allt att tiden har sprungit ifrån och att det är ett problem att det finns för mycket pengar som ger felaktiga incitament. Förutom att vi har en helt annan situation i dag med vår välfärdsstat, så flyter det in för mycket pengar.

CE: Det är ju inte så konstigt. Det finns ju ganska många stiftelser som inte kan dela ut pengar för att de inte kan uppfylla sitt syfte längre.

HL: Och det är viktigt att systemet vi har fungerar. Det är ändå avlidnas tillgångar som ska hanteras och det ska göras med respekt för de avlidna och att systemet uppfattas som legitimt i dag.

CE: Om pengarna slösas bort är det givetvis tråkigt, och om pengarna går till demokratihotande eller kriminell verksamhet är det ännu mycket värre.

HL: Och i takt med att vi täpper till brister i andra delar av vår välfärdsstat kanske den här kretsen av aktörer söker sig till den här typen av utbetalningsprocesser.

CE: Vi ser på många olika områden att man blir entreprenörer i hur man söker olika typer av bidrag. De är ganska skickliga opportunisterna. Det måste man ge dem. Projekten man söker pengar för från Allmänna arvsfonden ska löpa i tre år. Hur mycket pengar får man i normalfallet? I mina ögon handlar det om mycket pengar.

HL: Det är mycket. Sex miljoner är inte ovanligt. Därför bör man ha kontroller av att det är aktörer som kan hantera fyra, sex och upp till tio miljoner, ha anställda och sköta skattebetalningar, pensionsavsättningar etcetera. Det bör också vara en del av förkontrollen.

CE: Det är mycket pengar att ta emot för en liten organisation.

HL: Pengarna går till både små och stora organisationer. Det är treåriga projekt och pengarna ska inte täcka löner eller löpande verksamhet. Det ska vara utvecklande och redan där har man problem med att definiera vad som är vad.

CE: Är budgetarna relevanta eller försöker man tanka mer pengar än vad som är rimligt?

HL: Jag kan inte ge dig svar på detaljnivå. Men min projektledare har varit väldigt bekymrad. En del av våra slutsatser är att förkontrollen bör vara bättre. I processen där man bereder ansökningar förs dialoger mellan den sökande och handläggare på Kammarkollegiet och där händer det saker och ting. Där bör man hålla armlängds avstånd och det finns helt enkelt utrymme för förbättringar.

CE: Om vi tittar framåt föreslår du att systemet med Allmänna arvsfonden avvecklas och att det vore rimligare om arven hanteras inom statens budget. Det är motsatsen till vad man kom fram till 1928. Hur hamnade du i den slutsatsen?

HL: Jag vill inleda en process för det behöver utredas och genomlysas ordentligt. Att låta det gå

in i den statliga budgetprocessen har gjorts i andra länder i Norden och i Europa. Det är inget ovanligt. Det finns också länder som har haft en allmän arvsfond och avskaffat den. Sedan kan man inom ramen för det hitta modeller för att öronmärka. Det är också så att 1928 delades det inte ut statsbidrag till civilsamhället som det görs i dag.

CE: Man behöver inte vara oerhört konspiratorisk för att ana att personer som lärt sig hur Allmänna arvsfonden fungerar hittar sätt att söka pengar som de inte är berättigade till även från andra instanser. Man skulle vilja se en samkörning där.

HL: Därför rekommenderar vi också att det inrättas en databas där staten har överblick över helheten. Den fanns också med när vi granskade utbetalningarna till MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) till exempel.

”Det finns inget fungerande kontrollsystem”

Med bättre kontrollåtgärder skulle Arbetsförmedlingen enkelt kunna spara fyra miljarder kronor åt skattebetalarna. Den slutsatsen drar entreprenören Jens Nylander efter att ha granskat utbetalningen av anställningsstöd. I fjol handlade det om 18 miljarder kronor i riskfyllda ersättningar.

Text: **Thomas Östberg**

Jens Nylander är mest känd för mp3-spelaren Jens of Sweden och hörlursbolaget Jays. Nu vill han med hjälp av det egna analysverktyget Ormeo revolutionera offentlighetsprincipen.

Med hjälp av det har han sedan 2022 samlat in miljoner fakturor från hundratusentals företag som är leverantörer till offentlig sektor och analyserat enorma datamängder.

Hans bedömning är att fel, slarv och korruption i samband med offentliga upphandlingar kostar skattebetalarna minst 90 miljarder per år.

Hans senaste avslöjande handlar om Arbetsförmedlingen som i fjol betalade ut 18 miljarder kronor i anställningsstöd. Ett stöd som enligt Riksrevisionen hör till de statliga

ersättningar där risken är störst för felaktiga utbetalningar.

Trots det är kontrollen av de arbetsgivare som får stöd minst sagt bristfällig enligt Jens Nylander. Han har sedan gått igenom 39 349 aktieföretag som tillsammans fick 10 av de 18 miljarderna som betalades ut i fjol.

– Det finns inget fungerande kontrollsystem, vilket naturligtvis leder till att oseriösa människor utnyttjar systemet. Kontrollsystemet finns bara på papperet och det är väldigt lätt att duka, säger Jens Nylander.

I sin genomgång hittade han 4 000 företag som på olika sätt misskött sig: struntat i att lämna in deklARATIONER eller gjort det för sent, felaktigheter i rapportering av moms och arbetsgivaravgifter med mera.

Därefter gick Jens Nylander vidare och begärde ut 560 beslut om

anställningsstöd som han granskade manuellt. Bristerna var inte svåra att identifiera och enligt Nylanders beräkningar skulle enkla åtgärder totalt kunna spara fyra miljarder årligen åt skattebetalarna.

– Man måste kontrollera att företag sköter sig för att kunna filtrera bort de oseriösa, men det måste göras i tid. Nu kan det ta tre år att upptäcka något fuffens och därefter ytterligare två år innan man gjort en utredning. Efter fem år kan ju den företagaren ha lämnat landet, säger Jens Nylander.

Utbetalningarna från Arbetsförmedlingen stoppas när ett företag har skulder på mer än 10 000 kronor hos Kronofogden eller har förlorat sin F-skattsedel.

– Men man kan ju ha misskött sig utan att F-skattsedeln ryker. Eller ha

Ut volo volo beatus
eaquassedic tem. Itatqui-
am, te niti bla sinumqu
amendic tafibus explati
nullaut modit landit
faccat.

”Man måste kontrollera att företag sköter sig för att kunna filtrera bort de oseriösa, men det måste göras i tid.”

deklarerat en inkomst på noll kronor. Då får man en skatteskuld året efter, men då kan det vara för sent att agera. Ett annat sätt att ducka är att strunta i att deklarerat och bli skönstaxerad, vilket i vissa fall kan vara ett billigare alternativ för företagaren som också får behålla sin F-skattsedel, säger Jens Nylander.

Han betonar att anställningsstödet kan vara ett viktigt verktyg för att få personer som stått utanför arbetsmarknaden i jobb. Det är missbruket av skattepengarna han vill belysa.

– Jag tror att alla, oavsett partitillhörighet och hur mycket skatt man betalar, förväntar sig att våra gemensamma medel används till värdefull verksamhet och att myndigheter har koll på vart pengarna tar vägen, säger Jens Nylander.

Två exempel

→ Ett transportföretag fick under 2023 närmare 431 000 i anställningsstöd för nystartsjobb. Företaget fick även stöd utbetalat under 2022. I april i fjol återkallade Skatteverket F-skattsedeln. Jens Nylander hittade också stora brister i moms- och arbetsgivardeklarationer. Ingen årsredovisning eller inkomstdeklaration lämnades för 2022. Trots det fortsatte Arbetsförmedlingen att betala ut pengar tills bolaget går i konkurs i januari 2024. Då visade det sig att företrädaren för bolaget stoppat tre miljoner kronor i egen ficka.

→ En brödbutik sålde under ett år för 4 500 kronor, men gjorde samtidigt inköp till verksamheten för 840 000 kronor. I ett beslut från Skatteverket från september 2023 står det att bolaget egen beskrivning av verksamheten är att hyra ut personal och att man vägrat att svara på frågor om verksamheten. I Arbetsförmedlingens villkor för anställningsstöd står det tydligt att anställda inte får placeras hos annan arbetsgivare än den som tar emot stödet. Även brödbutiken har i flera år misskött sina moms- och arbetsgivardeklarationer. Ändå fick man under i fjol 760 000 kronor i anställningsstöd.

”nya” myndigheter upphittade

Sverige har inte, som många länge trott, 342 statliga myndigheter. I själva verket är finns det minst 367. Att det saknades 25 myndigheter i det officiella registret upptäcktes när Statskontoret på uppdrag av regeringen gjorde en översyn. Regeringens mål är att minska antalet myndigheter och att göra dem effektivare.

Text: Thomas Östberg

Inte ens staten vet hur många statliga myndigheter vi har i Sverige. I kartläggningen som gjordes tidigare i år identifierade Statskontoret nämligen 24 så kallade övervakningsnämnder och en lokal värderingsnämnd som inte fanns med i registret.

– De 25 nämndmyndigheterna har flugit under radarn lite och det är bra att vi hittat dem. Nu kommer de att ingå i vår översyn, säger Lovisa Boström, utredare på Statskontoret till Expressen.

Regeringens mål är att slå ihop myndigheter, göra deras arbete mer effektivt och därigenom också spara pengar. De ”upptäckta” 25 myndigheterna har gjort civilminister Erik Slottner än mer

övertygad om att det finns ett stort behov av att se över antalet myndigheter.

– När vi inte ens har koll på vilka myndigheter vi har är det i sig ett tecken på att myndighetsstrukturen är lite för spretig, och att det finns goda möjligheter att minska antalet myndigheter, säger Erik Slottner till Expressen.

Han säger också att han är förvånad över de 25 ”nya” myndigheterna, men utesluter inte att det kan finnas ännu fler:

– Självlklart kan det också finnas fler myndigheter som vi inte vet om.

Regeringen har också tillsatt en utredning som ska ta reda på vilka myndigheter med färre än 100 heltidsanställda som kan slås ihop eller få förändrade uppdrag

Även myndigheternas växande kommunikationsverksamhet har dragit till sig regeringens intresse. En rapport från 2021 visade att en myndighet, trots att man hade egna anställda kommunikatörer, upphandlade tjänster från en kommunikationsbyrå, en produktionsbyrå och en contentbyrå. Och i år presenterade

Erik Slottner

Statskontoret en ny rapport om den kommunikationsverksamhet som myndigheterna bedriver.

– Det är en verksamhet som ökat väldigt mycket över tid, mycket mer än annan verksamhet. Det vill vi se över, vad som ligger bakom det hör och hur vi

bäst använder resurserna på myndigheterna, säger Erik Slottner.

Tio myndigheter som fått i uppdrag att utreda en sammanslagning:

- Statskontoret och Ekonomistyrningsverket.
- Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap.
- Statens kulturråd och Konstnärsnämnden.
- Konsumentverket och Fastighetsmäklarinspektionen.
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Myndigheten för stöd till trossamfund.

”Självlklart kan det också finnas fler myndigheter som vi inte vet om.”

Ut volo volo beatus equassedic tem. Itatquiam, te niti bla sinumqu amendic tatibus explati nullaut modit landit faccat.

Seger i Davids kamp mot Skatteverket

David Baronowsky veckopendlade från hemmet nära Tranås till jobbet på Arlanda flygplats – en sträcka på mer än 30 mil enkel väg – och gjorde avdrag för hemresor. Men Skatteverket ansåg att David var skatterättsligt bosatt i en friggebod på hans systers villatomt i Uppsala, underkände avdraget och gav honom skattefyllägg för att ha lämnat oriktig uppgift. Skattebetarnas jurister överklagade och drev fallet hela vägen till kammarrätten där det blev seger.

I ungefär 20 år arbetade David Baronowsky som flygplanstekniker på Arlanda. När han 2009 tog över en släktgård utanför Tranås började han pendla och från 2013 övernattade han under de koncentrerade arbetsperioderna i en friggebod som stod på hans systers och hennes mans tomt i Uppsala.

– Det stod bara en bäddsoffa i boden som saknade vatten och avlopp. I övrigt

användes den som förråd. Det var väldigt tydligt att den inte var någon permanent bostad, säger David Baronowsky.

Det höll dock inte Skatteverket med om efter en granskning av Davids deklaration för 2019. Myndigheten ansåg att David hade två bostäder – gården utanför Tranås och friggeboden i Uppsala – och att han skulle anses skatterättsligt bosatt i den bostad som låg närmast arbetet, alltså friggeboden.

– Skatteverket hade bestämt sig för att dra in mer skatt. Punkt slut. Det var som att prata med en vägg, säger David Baronowsky.

Skattebetalarnas jurist Erik Wiger överklagade beslutet åt David, men sommaren 2022 kom en dom från förvaltningsrätten i Linköping där domstolen gick på Skatteverkets linje. Erik Wiger överklagade domen och i april 2024 kom äntligen den

Erik Wiger

bifallande domen från kammarrätten i Jönköping.

– Efter det här kommer jag att vara medlem livet ut och rekommendera andra att bli medlemmar, säger David Baronowsky och skrattar.

Kammarrättens dom gäller hans deklarationer för inkomstår 2019 och 2020. Totalt handlar det om cirka 75 000 kronor. Hos Skatteverket ligger deklarationen för 2021 där David också fått avslag på sina reseavdrag. Även för den kommer han att begära omprövning.

David Baronowsky är mycket nöjd med både kammarrättsdomen och den hjälp han fått av Skattebetalarnas jurist Erik Wiger:

– Jag hade aldrig orkat driva det här själv, eller haft tiden för det. Erik hittade väldigt bra argument och fakta som stödde min sak. Han har gjort ett fantastiskt jobb.

EU-avgiften

Vad får vi för pengarna?

Sverige betalar nästan 41 miljarder kronor i medlemsavgift till EU år 2024. Men hur fördelas egentligen kostnaderna för EU på medlemsländerna? Och vad får vi tillbaka för avgiften?

Sverige har sedan första januari 1995 varit medlemmar av Europeiska unionen, EU, och är i dag ett av de 27 medlemsländerna. Vad EU och dess institutioner prioriterar och fokuserar på varierar så klart över tid, och beror inte minst på hur både Europaparlament och medlemsländernas regeringar tänker. Det som är konstant är behovet av att finansiera EU.

EU har inte några egentliga egna intäkter, även om man tar ut skatt av sina egna anställda. I stället täcks hela EU:s budget, som för 2024 är på nästan 143 miljarder euro och vars långtidsversion sätts för fem till sju år framåt, av avgifter som medlemsländerna betalar. Men hur beräknas egentligen avgifterna?

Så fördelas utgifterna i EU-budgeten. Största utgiften är jordbruks- och havspolitik (där jordbruksstödet utgör en stor del), följt av resurser till regional utveckling, internationellt stöd samt forskning och innovation.

Källa: EU-kommissionen

Särskilda instrument **1,0%**
Europeisk offentlig förvaltning **8,4%**
Grannländer och omvärlden **10,7%**
Säkerhet och försvar **1,4%**
Migration och gränsförvaltning **2,3%**

Avgifterna som medlemsländerna betalar till EU beräknas från år till år och fördelas relativt ländernas bruttonationalinkomst (BNI). EU:s långtidsbudget är satt och kostnaderna måste täckas av intäkterna. Det betyder förenklat och i korthet att när långtidsbudgeten väl är satt måste minskade intäkter från en källa eller ett medlemsland i realiteten kompenseras genom höjda avgifter för övriga delar eller länder.

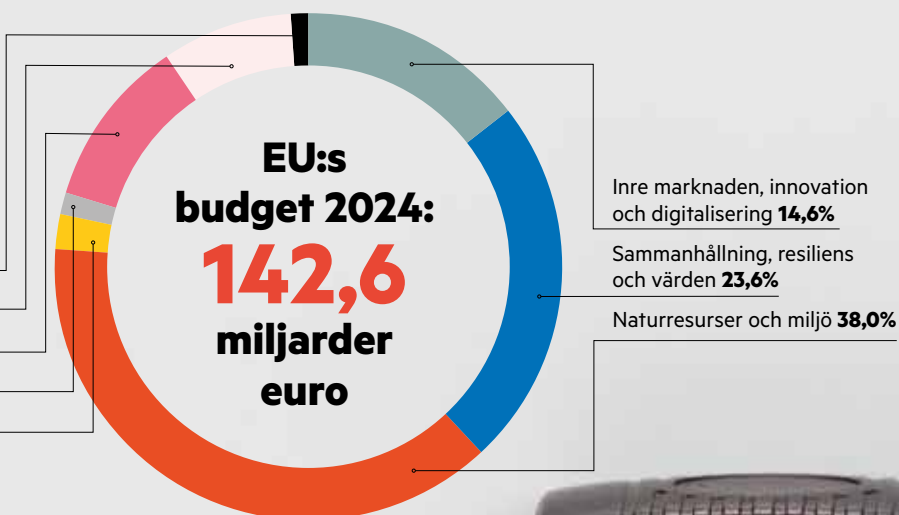
Sveriges avgift för 2024 är budgeterad till 40,7 miljarder kronor, efter Sveriges rabatt på 777 miljoner kronor dragits av. I grund och botten baseras EU-avgiften på fyra delar: en del bygger på Sveriges tullavgifter, en del är moms baserad, en del är en plastavgift som varierar med mängden plast i landet som inte återvinns, och den fjärde delen är baserad på Sveriges bruttonationalinkomst, BNI. De tre

första avgifterna varierar med hur stora de intäkterna faktiskt blir i den svenska ekonomin, medan den fjärde avgiftens storlek beror på vår ekonomiska utveckling.

Tullavgiften baseras på den tulluppbörd Sverige tar upp. Medlemsländerna får behålla 25 procent av tulluppbörden och resten är den gemensamma avgiften till EU. För 2024 beräknas tullavgiften till EU uppgå till cirka 7,4 miljarder kronor.

Momsavgiften baseras på den mervärdesskatt som medlemsländerna tar in. Den uppgår till 0,3 procent av momsskattebasen och för Sveriges del beräknas den bli 8,3 miljarder kronor.

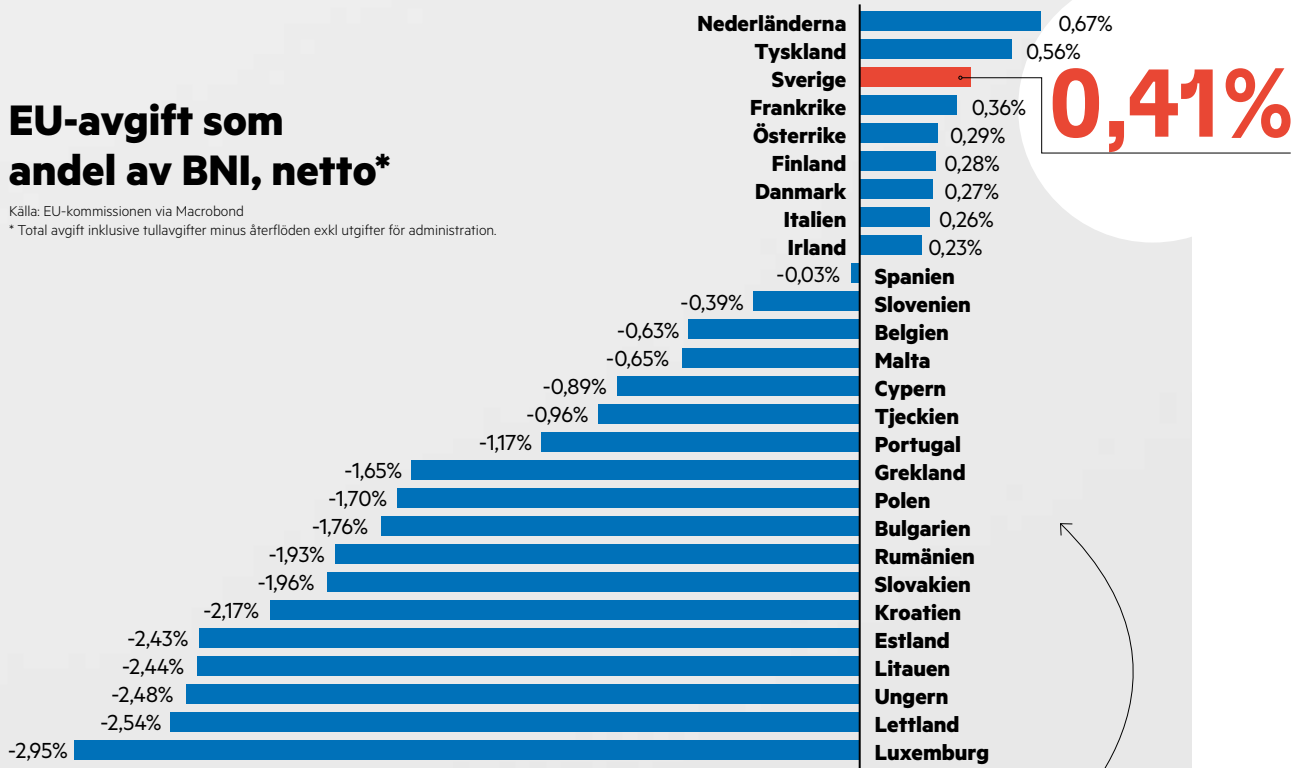
Avgiften som beror på mängden icke-återvunnen plast beräknas uppgå till 1,4 miljarder kronor. Medan övriga avgifter är formade som breda skattebaser för EU-avgiften, så är avgif-

EU-avgift som andel av BNI, netto*

Källa: EU-kommissionen via Macrobond

* Total avgift inklusive tullavgifter minus återflöden exkl utgifter för administration.

ten för icke-återvunnen plast i stället utformat som ett ekonomiskt styrmedel för att minska användningen av icke-återvinningsbar plast och öka omhändertagandet och återvinningen av plast.

Den fjärde delen varierar med Sveriges BNI och beräknas uppgå till 23,6 miljarder för 2024, efter det att vi får vår rabatt.

Samtliga fyra delar av avgiften varierar från år till år och mest påtagligt blir det när den ekonomiska utvecklingen går i otakt i de olika medlemsländerna. Om svensk ekonomi går bra medan andra medlemsländer går knackigt så ökar vår andel av avgiften, medan det omvända sker när svensk ekonomi halkar efter.

Vad får Sverige tillbaka?

Varje år får Sverige också ta del av olika stöd, bidrag och ersättningar som fördelas ur EU-budgeten. Den största biten av EU-budgeten går till den gemensamma jordbrukspolitiken, samt till de gemensamma struktur- och återhämtningsfonderna. Sverige beräknas här få ungefär 17 miljarder kronor i direkta stöd och ersättningar. Dessutom fördelas en rad resurser till forskning och utveckling där stöden till svenska universitet brukar landa på ungefär en miljard om året. Därutöver finns en hel rad mindre poster, men någonstans under 20 miljarder kronor av EU-avgiften kan vi räkna med kommer tillbaka till Sverige. Det betyder att Sverige i dagsläget bidrar med drygt 20 miljarder kronor netto till EU:s gemensamma kostnader, och till stöd till andra EU-länder.

Avgifterna varierar mellan länderna

Sverige har en rabatt på sin medlemsavgift, men sett till andra medlemsländer är Sverige likväl ett medlemsland som betalar mer i avgift än vad vi får tillbaka i direkta stöd och ersättningar, men ändå inte mest. Sett till andel av BNI per invånare så är det Nederländerna som är största bidragsgivare, följt av Tyskland och därefter Sverige och Frankrike. Den tyska, franska och nederländska avgiften är dock mycket större mätt i kronor. För gemene svensk betyder det att ungefär 2 500 kronor om året går till EU efter att vi fått tillbaka de stöd och ersättningar vi ska ha, även om det såklart varierar från år till år.

Är EU en förlustaffär för Sverige?

Att Sverige betalar mer i medlemsavgift till EU än vad vi får tillbaka i rena bidrag är inte detsamma som att det är en dålig ekonomisk affär att vara medlem. Avgiften, efter bidragen, är att se som just kostnaden för att få vara med på den inre marknaden i EU, och få ta del av EU:s internationella handelsavtal, som ger möjligheter för svenska företag och privatpersoner att handla fritt i EU. Vad samhällsvinsten är i detta finns det olika beräkningar på som sträcker sig mellan 200 och 500 miljarder om året. Det skulle betyda att det är en rejäl samhällsvinst.

BNI-avgift	23,6 mrd
Momsbaserad avgift	8,3 mrd
Tullavgift	7,4 mrd
Avgift för icke-återvunnen plast	1,4 mrd
Sveriges EU-avgift =	40,7 mrd

Skattebetalarnas chefekonom Erik Bengtzboe förklarar olika skatter och närliggande ämnen.

Erik Bengtzboe
chefekonom
Skattebetalarnas Förening

Skattebetalarnas Vänner – ett utmärkt sätt att engagera sig lite extra.

I över 100 år har Skattebetalarna arbetat för lägre skatter och minskat slöseri med våra skattepengar. Vi påverkar debatten och besluten och har vid flera tillfällen – historiskt och i närtid – vunnit viktiga segrar. Men mycket återstår att göra!

Vi får återkommande frågor om hur man som medlem kan bidra lite extra till vår verksamhet. Därför har vi nu tagit initiativ till Skattebetalarnas Vänner. Skattebetalarnas Vänner är ett sätt att bidra extra till vår verksamhet genom gåvor, arv, bidrag och insamlingar. Alla gåvor går oavkortat till vårt arbete mot slöseri samt höga och orättvisa skatter. Det är ett stöd som gör stor skillnad. Varje ny medlem och varje insamlad krona innebär att vi kan åstadkomma mer.

Vi tar tacksamt emot alla gåvor. Du som donerar 500 kronor eller mer får en pin att fästa på kavajen, jackan eller rocken, som ett extra tack för ditt bidrag. Läs gärna mer på skattebetalarna.se/skattebetalarnas-vanner

Bli en av Skattebetalarnas Vänner och få en pin!

Skänk din gåva via Swish genom att följa instruktionerna eller sätt in valfritt belopp till Skattebetalarnas bankgiro 565-8133. Märk insättningen med "Gåva".

Gör så här för att betala in till Skattebetalarnas Vänner:

- Öppna Swish-appen och skanna QR-koden eller skriv in Swish-nummer 123 608 72 66.
- Skriv "Gåva" och din adress som meddelande.

Så snart vi registrerat din gåva skickar vi mer information och din pin.

Lägre kapitalskatt skulle gynna Sverige

I den politiska debatten hörs det ofta från vänsterhåll att kapitalskatten i Sverige är för låg och måste höjas. I verkligheten ligger den i normalfallet på 30 procent, vilket är den sjunde högsta i Europa. Att man ändå kallar den låg beror på att våra skatter på höga inkomster är ännu högre.

Text: Thomas Östberg

– **Sverige beskrivs ibland** som ett skatteparadis när det gäller kapitalvinster. Så är det definitivt inte. Ekonomiskt skulle det ge Sverige flera fördelar om vi kommer på samma nivå som många andra europeiska länder, säger Skattebetalarnas chefekonom Erik Bengtzboe.

En viktig fördel med lägre kapitalskatt är att det skulle bli lättare att locka företag och investeringar till Sverige. Det skulle också bli attraktivare för privatpersoner att spara och att köpa aktier.

På Tax Foundations lista över de högsta kapitalskatterna i Europa hamnar Sverige på sjunde plats. I topp ligger Norge, Danmark och Finland.

– De nordiska länderna ligger högt både när det gäller inkomstskatt och kapitalskatt, medan till exempel Belgien, som också har höga inkomstskatter, valt en helt annan väg och tar inte ut någon kapitalskatt alls för privatpersoner, säger Erik Bengtzboe.

Att Sverige ligger högt beror enligt honom på att landet under ett antal decennier efter andra världskriget utvecklades till ett högskattesamhälle som gjort sig beroende av höga stora skatteinkomster. Då måste skattebasen spridas ut för att inte skattesatsen bli absurd hög på ett och samma ställe.

I sammanhanget är det också viktigt att lägga till den svenska bolagsskatten som företagen betalar innan de delar ut pengar till sina aktieägare.

– Det gör ju att skatten på utdelade vinster betalas i två steg som får räknas ihop om man vill veta hur hög skatten är, säger Erik Bengtzboe.

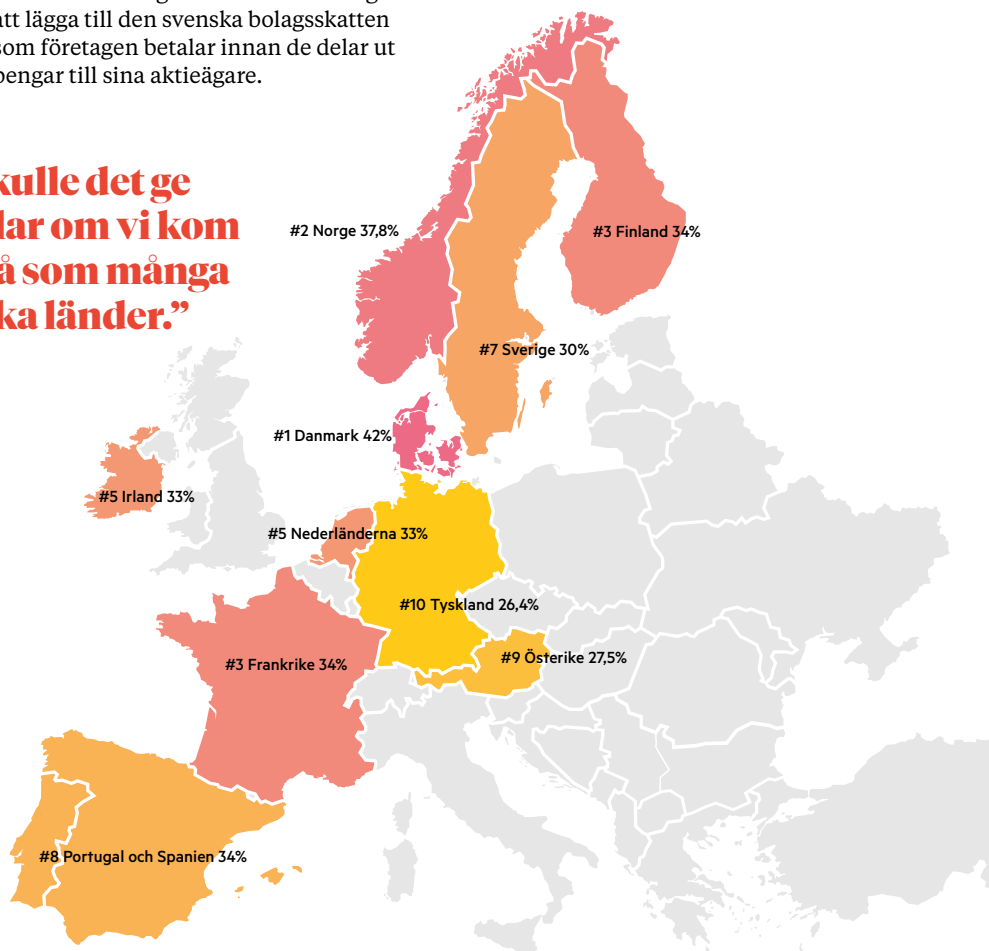
Typiskt för de svenska skatterna är också att det finns få undantag. I till exempel Luxemburg, Slovakien och Slovenien tar man inte ut någon kapitalskatt alls om aktierna ägts en viss tid (sex månader respektive tolv månader och 15 år).

– Mönstret man kan se är att länder som har relativt låga kapitalskatter även har undantag, vilket gör skillnaderna gentemot de nordiska länderna ännu större. På sikt kan det ha stor påverkan på ländernas ekonomiska utveckling, säger Erik Bengtzboe.

”Ekonomiskt skulle det ge Sverige flera fördelar om vi kommer på samma nivå som många andra europeiska länder.”

Topplista kapitalskatt i procent

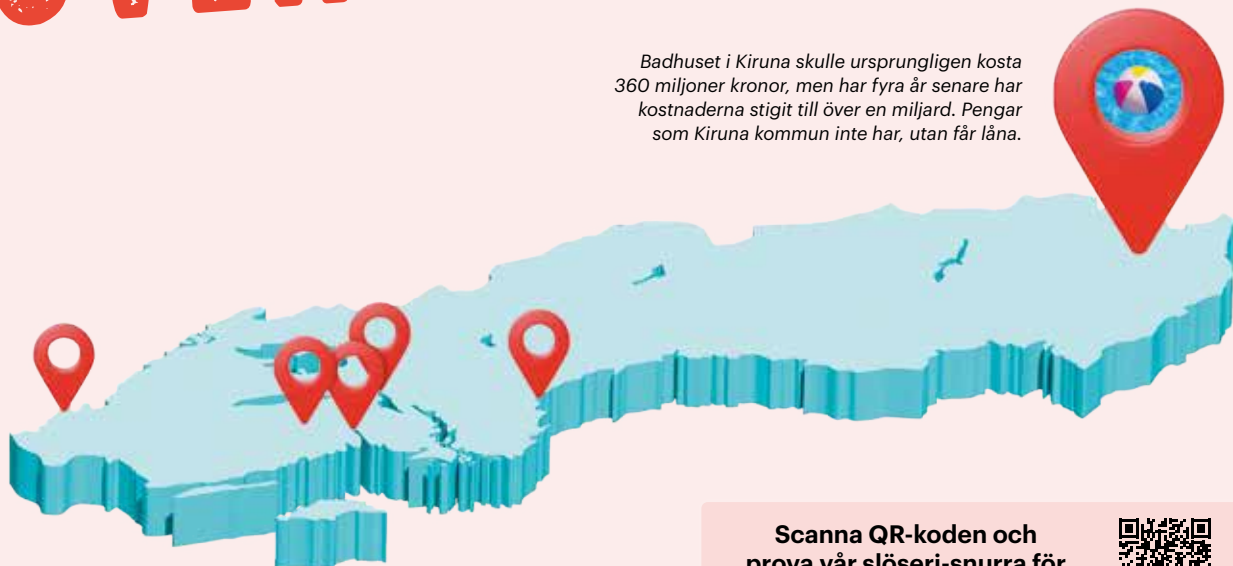
1. Danmark	42,0
2. Norge	37,8
3. Finland och Frankrike	34,0
5. Irland och Nederländerna	33,0
7. Sverige	30,0
8. Spanien och Portugal	28,0
9. Österrike	27,5
10. Tyskland	26,4

Hjälp oss att granska
slöseriet i kommunerna!

SVERIGE SLÖSAR

Badhuset i Kiruna skulle ursprungligen kosta 360 miljoner kronor, men har fyra år senare har kostnaderna stigit till över en miljard. Pengar som Kiruna kommun inte har, utan får låna.

Scanna QR-koden och
prova vår slöseri-snurra för
att se om din kommun slösar!

Sverige består av 290 kommuner, stora som små. Men alla har det gemensamt att de behöver skattepengar för att gå runt. Dina pengar, våra pengar. Pengar som ska gå till skola, omsorg, och fungerande infrastruktur. Kort sagt saker som vi behöver. Problemet är att politiker ibland får för sig att prioritera fel, slarva eller satsa på saker som inte riktigt behövs.

Nu har vi under ett halvårs tid rest runt i Sverige för att granska det kommunala slöseriet. Vi har varit i Helsingborg, Örebro, Norrköping, Linköping, Uppsala och Gävle – och resan fortsätter. Men SlösO och Skattebetalarna skulle behöva ditt tips på fler kommuner som vi borde granska.

Tipsa SlösO om slöserier i din kommun. Skicka ett mail till sloso@skattebetalarna.se.

**PST! ATT SKVALLRA
PÅ SLÖSARE ÄR
FINT. GE MIG DINA
SLÖSERITIPS!**

SLÖSERIOMBUDSMANNEN
Skattebetalarna:

www.skattebetalarna.se/kommungranskningen

SlösO – Philip Syrén

SlösO

Sverige Slösar på turné 38 | Krönika 40

”Andelen felaktiga utbetalningar från EU:s budget uppgår till 4,2 procent”

Läs om EU:s budgetslöseri på sidan 40.

Sverige Slösar

”I Örebro kommuns fall handlar det om 641 miljoner kronor som hade kunnat sparas”

Foto: XXXXXXXXXXXXX

Sverige Slösar på turné

Skattebetalarna och Slöseriombudsmannen, SlösO, har under våren fortsatt sin kommunturné där man presenterar lokala rapporter om kommunalt skatteslöseri och ger tips på hur kommuner kan bli effektivare inom förskola, grundskola, gymnasium och äldreomsorg. Tillsammans står verksamheterna för 60 procent av kommunernas kostnader. Hittills har man i år hunnit med att besöka Linköping, Örebro, Gävle, Karlstad och Västerås.

Text: **Thomas Östberg** Foto: **Philip Syrén**

**”I Norrköping
handlar det om
396 miljoner kronor
som försvinner i
ineffektivt slöseri”**

Skillnaderna mellan hur kommuner har organiserat de fyra kärnverksamheterna, som står för 60 procent av kostnaderna, är stora. Det är även skillnaderna mellan hur mycket välfärd som levereras för skattepengarna. Slutsatsen är att kommuner och politiker behöver bli bättre på att lära av varandra. För att uppmuntra det har Skattebetalarna och SlösO åkt ut i landet och presenterat egna rapporter med lokala siffror. Först ut var Örebro.

– I Örebro kommuns fall handlar det om 641 miljoner kronor som hade kunnat sparas eller användas till annat om kommunen hade drivit sina kärnverksamheter lika effektivt som den bästa fjärdedelen av landets kommuner. Det är pengar som skulle kunna användas för att sänka skatten eller höja kvalite-

Sverige Slösars turné gjorde uppehåll och skapade intressanta diskussioner på Basta i Gävle ...

... på Brassieriet i Karlstad...

... och på ÖK Smak & Tak i Linköping.

Ut volo volo beatus
eaquassedic tem. Itatqui-
am, te niti bla sinumqu
amendic tatibus explati
nullaut modit landit

ten i verksamheten, säger Skattebetalarna vd Christian Ekström.

I Östergötlands kommuner handlar det totalt om 1,2 miljarder kronor varje år som försvinner i oförklarliga överkostnader. I Norrköping handlar det om 396 miljoner kronor som försvinner i ineffektivt slöseri och i Linköping 392 miljoner kronor årligen. I Norrköpings finns de största

problemen inom äldreomsorgen där både kostnader och levererade kvalitet ligger under snittet. I Linköpings levererar grundskola och förskola kvalitet på medelnivå, men till en hög kostnad.

Gävle har en relativt stor effektiviseringspotential, vilket Skattebetalarna berättade om vid sitt turnéstopp. Totalt handlar det om minst 378

miljoner kronor om året på de fyra granskade verksamhetsområdena om man jämför mot den bästa fjärdedelen av Sveriges kommuner. Framför allt är det äldreomsorgen som behöver utvecklas. Låga resultat och höga kostnader gör att det varje år försvinner 214 miljoner kronor som inte ger kvalitet till kommuninvånarna.

– Även grundskolan i Gävle visar upp en stor effektivitetsbrist. Gymnasieskolan däremot, är väldigt effektiv och har låga kostnader, även om kvaliteten mätt i elevresultat kunde vara högre, säger Christian Ekström.

Kommunerna står inför tuffa prioriteringar framgent. För att uppnå kostnads kontroll och samtidigt kunna leverera den välfärd som medborgarna kan förvänta sig behöver man bli bättre på att lära av andra. Skattebetalarna och SlösO vill genom rapporter och lokala besök bidra till en sådan utveckling och till diskussioner om hur man kan nå dit.

Vårturnén avslutades med ett besök Karlstad i slutet av april och ett i Västerås i mitten av maj.

Mitt Europa bygger inga rosa enhörningar

Foto: Magnus Glans

Philip Syrén,
Slöseriombudsman

I den bästa av världar hade inte Slöseriombudsmannen behövs. Men trots att det är ett heltidsjobb hinner jag inte uppmärksamma ens i närheten av alla exempel på ekonomiskt svagsinne som jag tar del av. Jag tvingas prioritera – och oftast blir det enskilda illustrativa exempel som lyfts upp, medan andra slöserier kan vara svåra att berätta om på ett sätt som blir begripligt.

För många är det mer upprörande och engagerande att Europaparlamentet utan rimliga skäl flyttar mellan Bryssel och Strasbourg för minst 1,5 miljarder kronor och tiotusentals ton koldioxid varje år, än att andelen felaktiga utbetalningar från EU:s budget uppgår till 4,2 procent. För vad betyder ens det senare?

Det är enkelt att förstå att politikerna i Laholm inte borde ha köpt "tänkarhattar" när kommunen gick på knäna, eller att se det orimliga i att Emmaboda betalade 750 000 kronor för ett konferensbord, att Malmö aldrig borde köpt en rosa enhörning för 850 000 kronor och att "kommunpoesi" för 900 000 kronor inte är kärnverksamhet. Det upprör – med rätta – eftersom det är extremt tydliga exempel på när skattepengar gått till fel saker.

Trots att felaktigheterna i EU:s bidragssystem och budget ökat markant de senaste åren är det svårare att förmedla det slöseriet på ett sätt som ger samma upprördhet som de nyss nämnda exemplen. EU:s revisorer räknar varje år ut hur många utbetalningar som blivit felaktiga i samband med hanteringen av EU:s budget. Det finns en accepterad "felmarginal" på två procent, med det är en nivå som kommissionen inte lyckats hålla ett enda år. 2,7 procent fel 2020 följdes av 3 procent 2021 och därefter 4,2 procent för 2022. Som om det inte är nog att alldeles för många fel görs i utbetalningar från EU:s budget så menar den Europeiska revisionsrätten därtill att kommissionen inte ens har koll på felnivån: att kommissionen systematiskt underskattar den befintliga felnivån.

Men låt oss ändå hålla oss till det "lågt" räknade antagandet: att 4,2 procent av de 196 miljarder euro som EU betalade ut var felaktiga. Det motsvarar 8,23 miljarder euro per år som gått till annat än vad det var tänkt.

I svenska kronor handlar det om 95,2 miljarder per år. Siffrorna är så svindlande att kommunikationen försvåras. Men låt mig ändå göra ett försök att förmedla detta på ett på ett begripligt sätt. De felaktiga utbetalningarna motsvarar 316 955 131 tänkarhattar, 127 112 svindyra konferensbord, 112 158 rosa enhörningar, 106 637 kommunpoeter eller 4,5 övertraserade Slussen-budgetar. Per år.

"8,23 miljarder euro per år har gått till annat än vad det var tänkt."

"Coronafonden snedvrider konkurrensen"

Används Coronafondens pengar till det de var tänkta för? Det är det ingen som vet enligt en utvärdering som EU:s revisionsrätt gjort. I Sverige har pengar bland annat gått till renovering av en golfbana och inköp av en eldriven taxibåt.

EU:s hittills största fond på 700 miljarder euro (8 200 miljarder kronor) skulle användas för återhämtning efter pandemin. När inte det behovet var särskilt stort beslutades att pengarna i stället ska ges som stöd för grön och digital omställning.

En rapport från EU:s revisionsrätt visar dock att det är svårt att veta om Coronafonden uppfyller sitt syfte. I en intervju med DN riktar Ivana Maletic, revisor vid EU:s revisionsrätt och författare till rapporten, kritik mot att det enbart kontrolleras vad pengarna ska finansiera men inte vad de faktiska resultaten av investeringarna blir.

Två exempel på det är energieffektiviseringar av fastigheter och elfordon.

– Vi kan se hur många kvadratmeter som har renoverats, men inte hur mycket energi som har sparats, säger Ivana Maletic till DN.

När det gäller elbilar rapporterar medlemsländerna antalet elbilar, men inte minskningarna av utsläpp. Detta trots att fonden marknadsfördes som ett prestationsbaserat instrument.

I Sverige hade Naturvårdverket vid årsskiftet beviljat pengar till cirka 1 700 projekt som spände från stora summor till potentiellt riskabla bio- och vätgasprojekt till renovering av ett golfresort i Skåne och inköp av en eldriven taxibåt som ska gå i Stockholms skärgård.

I Italien har det funnit planer på att använda fondens pengar till att renovera fotbollsarenor.

– Det man kan konstatera är att pengar från Coronafonden snedvrider konkurrensen och skapar bidragskapitalister. De enorma summor man förfogar över i kombination med bristande kontroll gör att risken för både slöserier och bedrägerier är enorm, säger Slöseriombudsmannen Philip Syrén.

Följ SlösO på Facebook

På SlösOs Facebooksida publiceras slöserier på löpande band. Gilla sidan och ta del av avslöjandena: [facebook.com/sloseriombudsmannen](https://www.facebook.com/sloseriombudsmannen)

Medlem

Media 42 | På gång 44 | Experterna 46 | Förmåner 48

Medlemsnytta

Bilresan blir extra förmånlig i sommar

Bilresan är ett riktigt bra semesteralternativ i Sommarsverige. Vi bor i ett vackert land som är varierat från norr till söder. Som medlem i Skattebetalarna blir bilsemestern extra förmånlig på sommaren. Vår samarbetspartner Preem ger under hela juni, juli och augusti ytterligare 18 öre rabatt på bensin och diesel, utöver den vanliga medlemsrabatten (gäller även HVO100).

Som medlem har du alltid rabatt på bensin och diesel från Preem, men under den kommande sommaren blir det alltså än mer förmånligt. Du får också 20 procent rabatt på Preems biltvätt och bilkemprodukter, till exempel spolarvätska och olja.

– Vi vill helt enkelt ge fler människor möjligheten att kunna göra en semesterresa i Sverige i sommar, säger Camilla Sydfors, försäljnings-representant på Preem.

Ett besök på Preem ger också möjlighet att i stationsbutikerna köpa nymalet kaffe från Espresso House. Eller varför inte smaka något av butikens olika materbjudanden eller bara ta en god fika? Dessutom har flertalet stationsbutiker nyrenoverade och fräscha toaletter.

– Alla ska kunna ta ett bra stopp med lunch eller fika utan att det kostar skjortan, säger Camilla Sydfors.

Det finns fler anledningar att välja Preem på resan. Preem har ett stort stationsnät med drygt 500 stationer längs de stora vägarna från Kiruna i norr till Ystad i söder. Och dit är naturligtvis även bilister som kör elbil välkomna.

– Även Preem satsar på elladdning och har en tydlig plan framåt. Här har vi ett samarbete med den ledande laddningsoperatören Recharge och installerar hundratals supersnabbladdare på våra stationer. Vår ambition är att årligen utrusta 15–25 stationer med supersnabbladdare, berättar Camilla Sydfors

En annan nyhet som är värd att nämna är att under året rullas Preems egenproducerade förnybara diesel HVO100 successivt ut på ett urval av Preems stationer. Den produceras på Preems raffinaderi i Göteborg.

Media

Skattebetalarna syns och hörs!

Skattebetalarna syns flitigt i riks- och lokaltidningar samt radio och tv. Här är några exempel på Skattebetalarna i media den senaste tiden.

Tre frågor

→ Skattebetalarnas kommunikationschef, Per Lindgren, berättar hur det står till med mediernas intresse för skatter och slöseri.

”Det finns en utbredd okunskap om hur mycket man betalar i skatt”

Var ärliga och höj skatten med 250 miljarder. Det var rubriken på en debattartikel i Di i slutet av april som Skattebetalarnas chefekonom Erik Bengtzboe skrev ihop med två andra chefekonomer.

Vad handlade det om?

– Skattebetalarna skrev ihop med Timbro och Företagarna att den allmänna löneavgiften borde göras om till en allmän statlig löneskatt, vilket egentligen är ett sätt att synliggöra för fler hur mycket man betalar i skatt.

Debattörerna vill också att skattskyldigheten flyttas till löntagaren. Varför är det viktigt?

– Det finns en utbredd okunskap om hur mycket man betalar i skatt vilket är ett demokratiproblem. Den som inte vet hur mycket som går till skatt kan inte heller ställa relevanta krav på vad som ska ges tillbaka.

Det är svårt att debattera skattetrycket när många inte vet hur mycket de faktiskt betalar i skatt. Men hur kan man skapa opinion för förändring?

– Skattebetalarna har låtit ta fram en undersökning i frågan och den kommer vi sprida till fler i såväl folkbildande som opinionsbildande syfte.

Tidningen Näringslivet Efterlyser storstädning

Skattebetalarnas vd Christian Ekström intervjuades av Tidningen Näringslivet med anledning av att Statskontoret vid en genomgång upptäckte 25 ”nya” myndigheter. I artikeln som publicerades 21 mars säger han så här:

– I stället för att räkna upp bidragen till offentlig verksamhet så borde man göra en storstädning i form av en större utgiftsreform. Man borde se över alla statliga utgifter och vilka utgifter som är nödvändiga och vad vi kan lägga ned.

Hallandsposten SlösO tog första doppet i poolen

Ett typexempel på ett skattelöseri. Så beskrev Slöseriombudsmannen Philip Syrén rehabpoolen i Halmstad som kostade kommuninvånarna 12 miljoner kronor. Han blev vid sitt besök den 2 april den första som badade i poolen, trots att den då hade stått klar i ett halvår. Slösos besök uppmärksammades i en artikel i Hallandsposten den 11 april. Rubriken på Slösos egen hemsida blev: 12 miljoner för ett dopp.

Nerikes Allehanda Örebro slösar bort 641 miljoner

Varje år försvinner 641 miljoner kronor i oförklarliga kostnader i Örebro kommun. Det var budskapet i en rapport som Skattebetalarna nyligen presenterade på plats under sin kommundurné. Den 30 mars följdes besöket upp med en debattartikel av föreningens vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe i NA. Huvudbudskapet var att kommuner måste bli bättre på att lära av varandra. Det går att minska slöseriet och göra verksamheterna mer effektiva utan att tumma på kvaliteten. För hela Örebro län finns en besparingspotential på 1,2 miljarder kronor.

Nya Wermlands Tidningen Det finns pengar att spara

Så löd rubriken på en ledare i NWT den 29 april. Den skrevs efter att Skattebetalarna och SlösO veckan före besökt Karlstad under sin turné Sverige slösar. I ledaren konstateras att ”Budskapet var tydligt – Karlstad är tämligen bra på att använda skattemedel. Men det går att bli ännu bättre och det läggs pengar på saker som svårigen kan betraktas som kärnverksamhet.”

Bubkes (Youtubekanal) SlösO visade tydliga slöserier

Kommunikationsbyrån Bubkes intervjuade i slutet av april SlösO Philip Syrén och besökte fysiska exempel på slöserier som dessutom syns tydligt i gatubilden. Bland annat pratade man om praktexemplet Slussen. Och om Stockholms första cykelgata som byggdes till en kostnad på 20 miljoner, men trots det fortfarande trafikerades av många bilar. Cyklisterna lysta däremot med sin fränvaro under inspelningen.

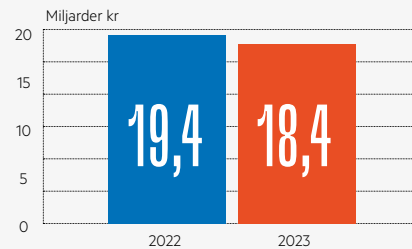
Vi Måste Prata (podd) SlösO intervjuades om SlösO

Slöseriombudsmannen Philip Syrén medverkade i Emil Nilséns podd Vi Måste Prata den 19 april. Philip berättade om sin bakgrund, uppväxt i Småland och Halland, utbildning i USA och om hur ett politiskt intresse och jobb inom finansbranschen så småningom förde honom till dagens jobb där uppdraget är att ha järnkoll på slöserier med skattepengar.

Barometern

Avdragen för rot- och ruttjänster minskade under 2023. Totalt uppgick avdragen i föl till 18,4 miljarder kronor, vilket var en miljard lägre än 2022. Nu återstår att se vad som händer när maxbeloppet för rot och rut dubblas 1 juli 2024.

Sista måltiden

SlösO gästar podd

SlösO Philip Syrén var den 30 mars inbjuden till podden Sista Måltiden som görs av Ashkan Fardost, Mustafa Panshiri, Hanif Azizi, Omar Makram och Chang Frick. I programmet diskuteras många ämnen, ofta med anknytning till politik och samhällsfrågor, på ett lättmsamt sätt.

Dagens Industri

Höj skatten med 250 miljarder

Den något provocativa rubriken hade en debattartikel i Di den 22 april som skrivits av de tre chefekonomerna Erik Bengtzboe från Skattebetalarna, Johan Grip från Företagarna och Fredrik Kopsch från Timbro. De 250 miljarderna motsvarar den allmänna löneavgiften på 11,62 procent av våra bruttolöner. Skribenterna vill kalla avgiften för en statlig löneskatt – eftersom det är det den är. Att också redovisa den som en skatt kan öka medvetandet om hur mycket skatt vi faktiskt betalar i Sverige och skapa möjligheter för en sund debatt om skatter.

TV4

Folkvalda behöver inte redovisa

Skattebetalarnas vd Christian Ekström intervjuades i TV4:s Nyhetsmorgon om att EU-parlamentariker får ersättningar som motsvarar en månadslön på 400 000 kronor. I det ingår bland annat ett skattefritt kontorsbidrag på 57 000 kronor i månaden och ett traktamente på 4 000 kronor om dagen. En del ersättningar behöver inte redovisas. Flera partier och politiker vägrade att redovisa hur pengarna används när TV4 bad dem göra det. – Det är klart att det skaver när man har så olika villkor för dem som är EU-parlamentariker och vi andra, kommenterade Christian Ekström.

TV4

Vill se utökat tjänstemannaansvar

Kaoset på E22 i januari där många blev sittande i sina kalla bilar i timmar aktualiserade frågan om utökat tjänstemannaansvar. En förändring som Skattebetalarna kämpat för länge. Den 27 mars diskuterade Skattebetalarnas vd Christian Ekström frågan med Charlotta Helge, samhällspolitisk chef på TCO i TV4:s Nyhetsmorgon. – I fallet med E22 tycks det handla om ett underlätenshetsproblem, alltså att beslut inte har fattats. Och det är inte säkert att det är brottsligt eller åtalbart, utan att det i stället skulle behöva utredas till exempel inom ramen för ett tjänstemannaansvar, sa Christian Ekström.

Expressen

Vet inte hur mycket skatt de betalar

Att fler svenskar blir medvetna om hur höga skatter det betalar är en demokrati-fråga. Utan den kunskapen blir det svårt att ställa krav på vilken nivå välfärden ska hålla. Därför är det bra att regeringen tillsatt en utredning för att överväga om myndigheter ska redovisa arbetsgivaravgiften på lönespecifikationen. Men enligt Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe är förslaget bara en halvmesyra. I en debattartikel i Expressen den 1 april skriver de att förändringen även borde gälla privata arbetsgivare. För att slippa reglera utformandet av lönespecifikation kan redovisningen i stället ske via deklarationen.

Dagens Industri

Vill se borgfred för sparande

Att göra de första 300 000 kronorna på ISK skattefria är välkommet, men innebär samtidigt en risk för skatteplanering inom familjer. Därför borde regeringen se över möjligheten att låta makar och barn vara med och dela på det skattebefriade utrymmet. Eller sänka skatten på allt ISK-sparande. Men genom att binda sig vid ett grundavdrag på 300 000 har regeringen gjort kapitalskatten progressiv och bäddat för politiker som vill se högre kapitalskatter framöver. Det skrev Skattebetalarnas vd Christian Ekström och chefekonom Erik Bengtzboe i en debattartikel i Di den 25 mars.

Missa inte Skattebetalarnas nyhetsbrev

I **nyhetsbrevet** samlar vi det senaste i skattedebatten, vårt arbete och mediegenomslag. Du får engagerande debattartiklar, nyheter och de senaste granskningarna från vår Slöseriombudsman. Varje nummer innehåller även nya tips från skattejuristerna. Skicka din e-postadress till info@skattebetalarna.se och uppge att du vill ha nyhetsbrevet.

112

Det antalet avsnitt passerade vår podd Uppskattat den 8 maj. I avsnittet som publicerades då samtalade Skattebetalarnas vd Christian Ekström med författaren och journalisten Jonas Hellman om hans aktuella bok Indien är på väg.

Vi hjälper dig att maximera pensionen

Pensionsåren ska vara bra och vi vet hur viktig pensionen är för att möjliggöra det. Därför arbetar vi målinriktat för att du som är medlem ska få så hög pension och så bra pensionsår som möjligt. Det arbetet sker genom en kombination av opinionsbildning och medlemserbjudanden.

Ett exempel på det opinionsbildande arbetet var när landets pensionärer födda 1957 och 1959 hamnade i kläm på grund av ett orättvist och missriktat regelverk. Vi tog strid för rättvisan och vann. Nu får de som beskattades för högt tillbaka sina pengar och det är vi stolta över.

Vårt samarbete med Pensionex är ett exempel på de attraktiva erbjudandena vi vill ge våra medlemmar. I det här faller handlar det om att maximera din pension. Som medlem hos Skattebetalarna får du en kostnadsfri grundläggande pensionsrådgivning och om du är intresserad av mer rådgivning får du 50 procent rabatt på det pris som gäller för icke-medlemmar. Pensionex kan hjälpa dig antingen som privatperson eller som småföretagare.

Läs mer på webben skattebetalarna.se

→ 12 misstag du ska undvika när det gäller pension

- Se över hur du tecknat dina pensioner – det kan ibland bli förlorade försäkringsmoment i samband med pensionering (det vill säga när du börjar ta ut pensionerna).
- Redan från 45 år ska man beräkna sina pensionsförmåner. Om man har för lite pensioner avsätta så har man minst 10 år på sig att ändra utfallet.
- Oplanerad försäkrings- och pensionsituation. Vem säger att man ska få uppleva sin 65-årsdag (snart upp till 69 år) utan att ha blivit sjuk, skadad eller i värsta fall blivit förtidspensionär? Hur ser det ut då?
- Har du tecknat fel produkter? (Fel efterlevandeskydd, till exempel beroende på nuvarande familjebild). Man måste löpande se över detta då livet inte är statiskt. Vad som helst kan hända under resans gång.
- Otillräcklig riskanalys – många har sina pensionspengar placerade i sådant som de varken har intresse för eller kunskap om. Att varken kunna något om eller intressera sig för fonder men placera alla sina pengar där är förenat med mycket stora risker. Ta kontroll över dina besparingar!
- Missar att göra efterlevandeskyddet till enskild egendom. Efterlevandeskyddet har många "fallgropar".
- Försäkringsgrunderna kan försämrats vid vissa ändringar – vissa pensioner skall aldrig röras eller ändras på. Vissa pensioner ska under inga omständigheter röras innan pensionering, andra ska snarast bytas ut då de inte uppfyller dina önskemål.
- Att flytta pensioner kan både förbättra och försämra pensionen.
- Sammanslagning av pensioner gör att pensionskontot kan bli onödigt stort.
- Fel uttagsordning av pensionerna. Det är mycket viktigt att ta ut rätt pension i rätt ordning. Inte bara som de är tecknade. Vissa är bättre, vissa är sämre.
- Skattemisstag vanligen genom att ta ut alla pensioner samtidigt och få onödigt marginalskatt.
- Vid utlandsflytt (planer) måste man ta hänsyn till lokala regler i mycket god tid.

Följ oss på Facebook

Skattebetalarnas Facebooksida håller dig uppdaterad i skattedebatten:
facebook.com/skattebetalarnas.forening

Ditt engagemang är viktigt!

Sverige har stora utmaningar och behov på många eftersatta områden. Efterfrågan på investeringar inom säkerhet, trygghet och infrastruktur är stora. För att inte tala om energiområdet. Det är viktiga grundstenar som krävs för att kunna bibehålla tillväxt och därmed

säkra vårt välstånd. Det ställer stora krav på att de investeringarna sker på ett effektivt sätt. Samtidigt som arbete och entreprenörskap inte ska beskattas för hårt. Vi måste också hitta sätt att underlätta för företagare och möjliggöra för nya företag att växa i vårt land. Investerar vi i utbildning och forskning men sedan låter resultaten växa någon annanstans är det illa hanterade skattepengar.

Skattebetalarna har en mer än hundraårig tradition av att tillsammans med våra medlemmar driva frågor kring skatter och slöseri. I dag är det få som tror att det finns bättre lösningar än demokratiska system som finansieras via skatter som en del av det samhällskontrakt vi medborgare har med staten. Det har i Sveriges fall varit en lång resa mot demokratisering, men där avgiften för välfärdssystemet höjts avsevärt. Periodvis mer än i våra grannländer som är lika demokratiska som vi. När stora delar av våra inkomster transfereras via offentliga system blir det än viktigare att bevaka hur de hanteras. Sker det på ett sätt som gör att vi verkligen får det vi tycker att vi betalar för? Ett första steg för att även kunna sänka skatter.

Vår röst är viktig och vi behöver därför både bli fler medlemmar och öppna vår dörr för dem som vill göra mer än bara bli medlem. Skattebetalarnas Vänner ger en möjlighet för dig som vill engagera dig lite extra att hjälpa oss i de utmaningar som vi ser framför oss. Ditt bidrag är viktigt!

Pia Kinhult,
Ordförande Skattebetalarna

”Skattebetalarnas Vänner ger en möjlighet för dig som vill engagera dig lite extra”

Anmäl dig till vårt nyhetsbrev, så förlänger vi ditt medlemskap med en månad – utan kostnad!

En av de mest uppskattade förmånerna som ingår i medlemskapet i Skattebetalarna är vårt nyhetsbrev.

Här samlar vi det senaste i skattedebatten, vårt arbete och mediagenomslag. Du får engagerande debattartiklar, nyheter och de senaste granskningarna från vår Slöseriombudsman. Skattebetalarnas nyhetsbrev skickas ut en gång i månaden och är kostnadsfritt.

Om du som är medlem och *inte redan får Skattebetalarnas nyhetsbrev* anmäler dig till nyhetsbrevet, så förlänger vi ditt medlemskap med en månad utan kostnad.

Gäller endast privata medlemmar, ej företagsmedlemmar.

Så här gör du för att anmäla din mejladress:

Scanna QR-koden med telefonens kamera och fyll i formuläret på sidan.

Skattebetalarna:

2 246

Så många gånger hade Slöseriräknaren, som visar hur mycket överkostnader landets kommuner har för förskola, grundskola, gymnasium och äldreomsorg

Foto: Shutterstock

Förmånliga försäkringar för medlemmar

Som medlem i Skattebetalarna erbjuds du många förmåner, till exempel de prisvärda försäkringarna för bland annat olycksfall och hem. Nu erbjuds du en samlingsrabatt på 20 procent på försäkringspremien.

Skattebetalarna erbjuder sedan länge alla medlemmar trygga och förmånliga försäkringar för till exempel hem och villa, fordon samt olycksfall. Har man redan en försäkring kan man teckna till ytterligare en eller flera och få 20 procents rabatt på alla försäkringar.

Det enda villkoret utöver medlemskapet är att en av försäkringarna är en villa- eller hemförsäkring.

– För den som ännu inte har sina försäkringar hos Skattebetalarna Försäkring är detta ett bra tillfälle att se över sitt försäkringskydd och jämföra premierna man betalar. Med en samlingsrabatt blir det ju särskilt intressant att jämföra hur mycket man betalar totalt för sina försäkringar, säger Mia Carlén, försäkringsförmedlare på Skattebetalarna Försäkring.

Skattebetalarnas Försäkring strävar efter att du som medlem i Skattebetalarna ska hitta de bästa försäkringarna. Ett exempel på det är att du som har en hemförsäkring hos Skattebetalarnas Försäkring med reseskydd som gäller i minst 45 dagar kan förlänga den med Res+. Då får du ett extra skydd från dag 46 till dag 90

”Att samla försäkringarna hos oss är ett bra sätt att sänka sina premiekostnader.”

för endast 144 kronor per månad (1 726 kronor per år). Reseskyddet ersätter till exempel sjukhus- och läkarvård till följd av akut sjukdom eller olycksfall under resan, kost och logi i händelse av akut sjukdom, skada eller olycksfall om du måste

Torio quid quatet quodis denis nulland isitibus re expellaborum as autem as am, tem ut quati blabore sequaec estibusam, con corerum eius. Mos abore nonsequi acearum sunt acculle cerferi as rem

förlänga restiden samt merkostnader som uppstår i samband med hemtransport.

Mia Carlén tror att de ekonomiskt tuffa tiderna gör att många blivit tvungna att jaga kostnader för att få privatekonomin att gå ihop. Då kan det passa extra bra med en rabatt på försäkringar som trots allt är viktiga att ha kvar.

– Att samla försäkringarna hos oss är ett bra sätt att sänka sina premiekostnader. Dessutom är det enkelt och ger en bra överblick över både försäkringskydd och kostnader när allt är samlat på ett ställe, säger Mia Carlén.

→ Läs mer på skattebetalarnaforsakring.com. Kontakta Skattebetalarna Försäkring på telefon 08-520 056 79 (måndag-fredag 8.30–16.30) eller [mejla till skattebetalarna@fuab.com](mailto:mejla.till.skattebetalarna@fuab.com).

Flytta tillgångar till ägarbolag

Jag är ensam ägare av ett aktiebolag ("ägarbolaget") som i sin tur äger ett aktiebolag samt är delägare i ett handelsbolag. Jag vill nu överföra diverse tillgångar från något av "dotterbolagen" till ägarbolaget. Bli det någon skillnad om jag överför tillgångar från aktiebolaget eller handelsbolaget och blir det någon skillnad om jag överför kontanta medel eller andra tillgångar?

Svar: Inkomstbeskattningen av aktiebolag respektive handelsbolag kan i korthet beskrivas enligt följande.

Ett aktiebolags vinst beskattas direkt hos bolaget. Därefter sker beskattning i ännu ett led när aktiebolagets pengar delas ut till ägarna. Om aktiebolagets ägare i sin tur är ett aktiebolag är dock utdelningen till det ägande aktiebolaget ofta skattefri.

Ett handelsbolags vinst beskattas inte hos bolaget utan hos dess delägare. Något förenklat beskattas vinsten oavsett om pengarna tas ut eller stannar i handelsbolaget.

Det sagda innebär att kontanta medel oftast kan överföras från såväl handelsbolag som aktiebolag till ett ägande aktiebolag utan att överföringen utlöser beskattning.

Överföring av andra tillgångar än kontanta medel, utan att betalning utgår, ger däremot som utgångspunkt upphov till

uttagsbeskattning, det vill säga att det överlåtande bolaget beskattas på samma sätt som om marknadsmässigt pris erhållits för de överlättna tillgångarna.

När båda parterna är aktiebolag kan dock uttagsbeskattning ibland undgås genom tillämpning av särskilda regler om "kvalificerad" underprisöverlåtelse. En sådan överlåtelse kan göras om det ägande bolaget innehar mer än 90 procent av andelarna i dotterbolaget. Även om ägandet uppgår till 90 procent eller lägre kan kvalificerad underprisöverlåtelse i vissa fall göras, men då krävs det att de överlättna tillgångarna kan anses utgöra en självständig verksamhetsgren. Om förutsättningar för kvalificerad underprisöverlåtelse saknas kommer det överlåtande bolaget alltså att uttagsbeskattas i enlighet med utgångspunkten. Så länge andelarna i det överlåtande bolaget varken är noterade eller utgör lagerandelar (byggsektorn med mera) uppkommer däremot inte någon utdelningsbeskattning av det mottagande bolaget, eftersom överlåtelserna träffas av reglerna om skattefri utdelning på näringsbetingade andelar.

Handelsbolag kan till skillnad från aktiebolag inte vara part i en kvalificerad underprisöverlåtelse vilket innebär att andra tillgångar än kontanta medel inte kan överföras utan att uttagsbeskattning uppstår. EW

Fastighetsavgift i dödsbo

Min make, som avled i februari 2023, ägde vid tidpunkten för sin död en fastighet. I juni 2023 sålde dödsboet fastigheten och jag ska nu deklarera för dödsboets räkning. Jag reagerar nu på att dödsboet i den förtryckta deklarationen har påförts full fastighetsavgift trots att dödsboet bara ägde fastigheten några månader. Dessutom har dödsboet inte fått sådan skattereduktion för fastighetsavgift som min make fått tidigare år. Vad beror det på?

Svar: Det är den avlidnes dödsbo som ska lämna deklaration för det år som dödsfallet inträffade. Det gäller både inkomst som den avlidne hade före dödsfallet och eventuella inkomster som dödsboet haft. Dödsboet blir därmed också ansvarigt för den avlidnes skatter och avgifter.

Fastighetsavgift för ett visst år ska betalas av den som ägde fastigheten vid årets ingång. Eftersom din make ägde fastigheten den 1 januari 2023 blir dödsboet skyldigt att betala hela det årets fastighetsavgift trots att fastigheten bytte ägare under året.

En person som fyllt 65 år vid årets ingång kan få skattereduktion för fastighetsavgift på permanentbostad som utgör småhus om avgiften annars skulle uppgå till mer än 4 procent av personens inkomst. En förutsättning för att få sådan skattereduktion är dock att fastighetsägaren både ägt och bott i småhuset under hela inkomståret. En fysisk person och det dödsbo som uppkommer när personen avlider är rättsligt sett olika subjekt och därför kan skattereduktionen inte erhållas det år personen avlider. MB

Här kan du få hjälp med dina frågor. Mejla dem till info@skattebetalarna.se

Expertpanelen

Erik Bengtzboe
chefekonom (EB)

Magnus Bodö
skattejurist (MB)

Erik Wiger
skattejurist (EW)

Upptäck ditt medlemskap

Ring juristerna helgfri tisdag, onsdag och torsdag kl 09.00–11.30 på telefon **08-6131780**, eller mejla till info@skattebetalarna.se

Förmåner för privatpersoner

Som medlem stöder du vårt viktiga arbete för lägre skatter och minskat slöseri med skattepengar. Samtidigt erbjuder medlemskapet ett utbud av förmåner, allt från juridisk rådgivning till försäkringar och rabatter.

Juridisk rådgivning

→ Skatterättsskydd privatpersoner

Teckna ett förmånligt Skatterättsskydd för privatpersoner, en unik produkt som vi är ensamma om i Sverige att erbjuda. Skatterättsskyddet innebär att du och din familj för 350 kronor det första året (därefter 450 kronor per år) kan få juridisk hjälp av en processerfaren skattejurist vid en eventuell tvist med Skatteverket. Skyddet gäller utan självrisk eller kostnadstak.

→ Skatterådgivning

Skattebetalarnas jurister ger dig kostnadsfri rådgivning per telefon och e-post. Juristerna svarar på skattefrågor inom bland annat:

- **Lön och pension**
- **Fastigheter**
- **Värdepapper och försäkringar**
- **Arbetsresor och tjänsteresor**
- **Tillfälligt boende och dubbel bosättning**
- **Utlandsflytt**

Du får hjälp med frågor rörande dig personligen, make/maka/sambo samt hemmavarande barn under 18 år.

→ Familjerättsliga dokument

Som medlem får du kostnadsfritt ta del av våra egenupprättade, familjerättsliga dokument vilka bland annat omfattar mallar för:

- **Framtidsfullmakt**
- **Testamente**
- **Gåvobrev**
- **Samboavtal**
- **Äktenskapsförord**

Kontakta juristerna och berätta vilken mall du vill ta del av, så skickar de den.

→ Juristerna besvarar också enklare frågor inom familjerätt, exempelvis rörande:

- **Arvsrätt**
- **Testamentestolkning**
- **Giftorätt**
- **Samborätt**
- **Gåvorätt**

→ Rabatt hos Lavendla på familjerättsliga tjänster

Som medlem i Skattebetalarna får du reducerade priser på juridiska tjänster hos Lavendla Juridik. Oavsett om du ska skriva ett testamente, bli sambo eller göra en bouppteckning behöver det inte vara stort och svårt. Lavendla hjälper dig göra det svåra lättare. Som medlem får du:

- **500 kr rabatt vid personlig rådgivning**
- **25 % rabatt när du upprättar avtal online**

Besök: lavendla.se/skattebetalarna

→ Res+

Förläng ditt reseskydd efter dag 45 på resan. Reseskyddet ersätter till exempel sjukhus- och läkarvård till följd av akut sjukdom eller olycksfall, samt kost och logi i händelse av akut sjukdom, skada eller olycksfall om du måste förlänga restiden samt merkostnader som uppstår.

Försäkringar och trygghet

→ Cancervårdsförsäkring

Med cancérvårdsförsäkring får du bland annat tillgång till second opinion, specialister och specialiserad vård samt behandling inom EU om behandling i Sverige inte kan ges inom vårdgarantin.

→ Sak- och olycksfallsförsäkringar

Trygga försäkringar för exempelvis fordon, hem, villa, båt och olycksfall. I hemförsäkringen ingår reseskydd i 45 dagar samt id-skydd och webbrensning om din identitet skulle bli kapad.

→ Privatvårdsförsäkring

Genom vår privatvårdsförsäkring med tillägg för liv- och olycksfallskydd erbjuds du bra vård i rätt tid på privata kliniker. Du har också tillgång till kvalificerad telefonservice om hälso-problem uppstår.

→ Olycksfall privatvård

Olycksfallsförsäkring med ett förhöjt dödsfallsbelopp samt en sjukvårdsförsäkring som ger dig tillgång till privat vård i samband med ett olycksfall, efter remiss från läkare. Tjänsten Mindler ingår.

Rabatter och erbjudanden

→ Rabatt på drivmedel hos Preem

Du som är privatmedlem får 30 öre rabatt per liter bensin, 52 öre på diesel och 30 öre på etanol jämfört med pumppriserna på macken.

→ Kostnadsfri pensionsplanering med Pensionex

Via Pensionex får du som medlem en kostnadsfri inledande konsultation (ordinarie pris 995 kronor). Du kan då planera ditt pensionsuttag i förväg för att maximera din pension den dagen det blir dags att sluta arbeta.

→ Medlemslån på SEB

Med SEB Medlemslån kan du låna från 20 000 kronor upp till 350 000 kronor med låg ränta och utan avgifter.

För dig som fyllt 55 år

→ Smart Senior

Genom vårt samarbete med Smart Senior får du tillgång till Smart Senior PLUS (värde 199 kr/år) med över 400 olika rabatter på utvalda produkter och tjänster.

→ Olycksfall privatvård 65+

Detta är en försäkringslösning anpassad för dig som är mellan 65 och 74 år. Det är en olycksfallsförsäkring som ger dig tillgång till privat vård i samband med ett olycksfall, efter remiss från läkare.

Förmåner för företagare

Med ett företagsmedlemskap har du tillgång till alla förmåner för privatpersoner plus alla företagsförmåner.

Juridisk rådgivning

→ Skattebetalarnas jurister erbjuder dig kostnadsfri rådgivning inom skatterätt och i viss mån inom ekonomisk familjerätt. Som företagsmedlem erbjuds du även skatterådgivning gällande ditt företag, bland annat inom områdena:

- 3:12-reglerna
- Skattemässiga dispositioner såsom periodiseringsfonder, expensionsfonder, ersättningsfonder och räntefördelning
- Tidpunkt för när intäkter och kostnader ska tas upp
- Förmånsbeskattning
- Skattemässiga skillnader mellan olika företagsformer (enskild firma, aktiebolag och handelsbolag med mera)

Skatterättsskydd även för företaget

→ Mot Skatteverket hamnar du som småföretagare oftast i underläge. Med vårt **Skatterättsskydd Företag** kan du få relevant juridisk hjälp vid en skattetvist med Skatteverket. Förutom ditt företag omfattas även du och din familj av Skatterättsskyddet. Allt detta får du för 750 kronor plus moms det första året (därefter 1 500 kronor plus moms).

Företagsförsäkring

→ Oavsett vilken bransch du jobbar inom är det viktigt att du har en försäkring för ditt företag. Utan försäkring kan det bli en dyr historia om du råkar ut för exempelvis ett inbrott, krävs på skadestånd eller drabbas av en vattenskada.

Intäktsförsäkring

→ Med vår intäktsförsäkring kan du på ett enkelt sätt försäkra dig mot intäktsbortfall i företaget om du eller någon annan nyckelperson skulle bli sjuk eller råka ut för ett olycksfall. Försäkringen kan tecknas för ägare, delägare och andra nyckelpersoner i företaget.

Rabatter och erbjudanden

→ **Rabatt på årsredovisning och deklaration**
Behöver du hjälp att deklarerera och göra årsredovisning för ditt företag? Genom ditt medlemskap får du 15 procent rabatt på **Årsredovisning Online**.

→ **Rabatt på drivmedel hos Preem**
Som företagare får du 55 öre rabatt på bensin per liter, 92 öre per liter diesel och 55 öre på etanol jämfört med listpriset. För anställda hos dig är rabatten 30 öre per liter bensin, 50 öre på diesel och 30 öre på etanol jämfört med pumppriset på macken.

→ **Läs mer om dina förmåner på skattebetalarna.se/medlemskap-formaner**

Gör som fler än 15 500 andra Skattebetalare - spara pengar

Aktivera ditt medlemskap idag!

Fler och fler Skattebetalare upptäcker fördelarna med Smart Senior!

Smart Senior erbjuder rabatter, webinarium och medlemsresor till alla som fyllt 55 år. Gör som över 15 500 medlemmar i Skattebetalarna – aktivera ditt kostnadsfria PLUS-medlemskap idag! Det är enkelt och tar bara någon minut. Så snart du slutfört din registrering finns ditt personliga Smart Seniorskort digitalt i appen.

Gör som över 15 500 andra Skattebetalare – **aktivera ditt medlemskap idag!**

www.smartsenior.se/skattebetalarna

Exempel på några av alla hundratals rabatter:

Nu ännu högre rabatt!

<p>150 kr rabatt på bilbesiktning</p> <p></p>	<p>Rabatt på teknik</p> <p>SAMSUNG</p>	<p>5% rabatt på utvalda modeller</p> <p></p>	<p>400 kr rabatt på golfresor</p> <p>Golf Plaisir <small>WE GOLF. WE TRAVEL.</small></p>
<p>25% rabatt på glasögon</p> <p>Synoptik </p>	<p>800 kr rabatt på resor</p> <p>apollo </p>	<p>Rabatt på biobiljetter</p> <p> Filmstaden</p>	<p>12% rabatt i butik och online</p> <p>Cervera</p>

Fler exempel på partners som du får rabatt hos. Du hittar samtliga erbjudanden på smartsenior.se

med Smart Senior!

Smart Senior PLUS

I Smart Senior PLUS ingår en hel del fördelar och fler tillkommer löpande. PLUS ingår **kostnadsfritt** för dig som medlem i Skattebetalarna (värde 199 kr/år).

Som Smart Senior PLUS-medlem får du bland annat:

- förtur till webinarier och oftast helt kostnadsfritt
- förtur till medlemsresor och oftast högre rabatt
- högre rabatt på utvalda rabatter
- högre rabatt på biobiljetter

PÅ GÅNG HOS OSS!

Våra medlemsresor är mycket populära och säljer snabbt slut.

Är du intresserad av att hänga med på må-bra-resan Far & Flyg 2025 (årets resa blev slutsåld på två veckor) – skriv upp dig på intresselistan via QR-koden nedan.

Far & Flyg 2025:

Vi planerar även för en ny mat- & vandringsresa i Italien 2025. Skriv upp dig på intresselistan via QR-koden nedan.

Mat- & vandringsresa 2025:

Aktivera idag - så här enkelt är det!

1. Skanna QR-koden till höger eller surfa in på smartsenior.se/skattebetalarna
2. Fyll i dina personliga uppgifter.
3. Klicka på "Nästa" – klart!

Du kan nu direkt logga in och ta del av hundratals rabatter och erbjudanden. Du kan även ladda ner vår app genom att surfa in på smartsenior.se/appen – i appen finns ditt personliga Smart Seniorskort.

Skanna QR-koden

NYHET! Vandrings- & yogaresa med Blossom!

Boka senast 30 juni för att få 2 000 kr rabatt.

11–18 januari 2025

Åk med på denna härliga medlemsresa i januari, när Sverige är som ruggigast! 11–18 januari flyger vi till solsäkra och vackra vulkanön **La Palma** för en vecka med **vandring, yoga, träning, dans, utflykter, god mat & dryck, skratt, glädje** och **gemenskap!** Vi bor på det **4-stjärniga** hotellet Princess Hotel & Resorts med **all-inclusive**.

Kvällstid bjuder **Blossom** och hennes artistkollega **Annen** på underhållning.

Boka-tidigt-rabatt: upp till **2 000 kr**
Smart Senior PLUS-pris*: 18 950 kr
*gäller t o m 20240630 – boka idag!
(Ord.pris: 20 950 kr)

Läs mer på smartsenior.se/lapalma

**Sunt
Förnuft**

POSTTIDNING B
Skattebetalarna
Box 3319
103 66 STOCKHOLM

RANGE ROVER
SPORT

